

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY DROHICZYN
NA LATA 2012 - 2020**

WPROWADZENIE**I. INFORMACJE O GMINIE**

- 1.1. Położenie geograficzne i komunikacyjne
- 1.2. Potencjał demograficzny
- 1.3 Rynek pracy
- 1.4 Strategiczne kierunki rozwoju gminy

II. OBSZAR SPOŁECZNY GMINY DROHICZYN

- 2.1 Zasoby społeczne
- 2.2 System pomocy społecznej
- 2.3 Źródła problemów społecznych i ich identyfikacja
- 2.4 Wnioski części diagnostycznej

III. KIERUNKI INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁĘCZNYCH

- 3.1 Wizja społeczna
- 3.2 Cele i działania
- 3.3 Harmonogram realizacji strategii

IV. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

- 4.1 Monitoring strategii
- 4.2 Źródła finansowania projektów

ZAKOŃCZENIE

WPROWADZENIE

Integracja oraz rozwiązywanie problemów społecznych stanowi obok rozwoju infrastruktury jedno z najważniejszych zadań polityki publicznej każdej gminy. Chociaż forma wdrażania rozwiązań społecznych przybiera kształt programów i projektów, to podstawowym elementem odpowiedzi na problemy i potrzeby społeczne jest dokument strategiczny.

Zgodnie z zaleceniami legislacyjnymi (*opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz.U. Nr 64 poz. 593 z dnia 12 marca 2004 r*) w kwietniu 2007 roku dokument Strategii został przyjęty przez Radę Miejską w Drohiczynie w drodze uchwały. Odtąd stanowił podstawę do podejmowania interwencji społecznych w celu poprawy funkcjonowania osób, grup i instytucji w gminie.

Zmieniająca się rzeczywistość przyniosła przez lata nowe potrzeby, wzmocniła również zasoby społeczne, dzięki kolejnemu okresowi funkcjonowania EFS. Pojawiły się pomysły na nowe usługi w gminie, rozwinęły się grupy i organizacje społeczne. Po dokonaniu w październiku 2011 roku analizy dokumentu koordynator Gminnej Strategii – Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podjął decyzję o przygotowaniu wraz z instytucjami społecznymi nowego dokumentu strategicznego oddającego aktualną sytuację społeczną gminy.

Przygotowano pisma do organizacji i instytucji badające potrzeby i zasoby społeczne; dokonano weryfikacji wszystkich programów i projektów; opracowano założenia dokumentu do konsultacji społecznych oraz uchwalenia przez Radę Miejską w Drohiczynie.

Prezentowana Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju w obszarze integracji społeczności i polityki społecznej.

Cele integracji są wyrazem dążeń i aspiracji zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym.

Strategia Gminy Drohiczyn na lata 2012-2020 jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom, będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten proces jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej. Strategia została przygotowana w założeniu na lata 2012-2020. Autorzy dokumentu (.....) zakładają, że po tym czasie należy zgodnie ze sposobem monitorowania dokonać kolejnych badań natężenia zmian i nowych problemów społecznych.

Dokument składa się z 4 części, wprowadzenia i zakończenia. Przedstawiają one stan aktualny sytuacji społecznej w gminie, rynek pracy i demografię (rozdział I), a w konsekwencji kapitał i infrastrukturę społeczną oraz problemy ważne dla społeczności (rozdział II). Misję i cele prezentuje rozdział III, zaś sposoby wdrażania i monitorowania rozdział IV.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych skierowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia najbardziej potrzebujących, pomoc osobom wykluczonym społecznie oraz rozwój instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych w sferze rozwiązywania problemów społecznych. O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w gminie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz.1001),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz.1231 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz.1493).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).

Strategia jest również zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego:

Zasadą pomocniczości – struktury wyższe (władza) nie powinny wyręczać struktur osób i rodzin, grup i społeczności lokalnych w tym, z czym mogą sobie poradzić we własnym zakresie. Władza ma pobudzać, wspomagać i wspierać, pozwolić na świadome działanie.

Zasadą partycypacji społecznej i współodpowiedzialności – włączenia obywateli w rozwiązywanie lokalnych problemów, zaspakajania istniejących potrzeb. Bardzo istotny staje się aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwaniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych, Zadaniem sił zewnętrznych winno być wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.

Podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie podmiotów działających na terenie gminy i regionu: instytucji publicznych rządowych i samorządowych, grup nieformalnych oraz liderów i organizacji pozarządowych.

I. INFORMACJE O GMINIE

1.1. Położenie geograficzne i komunikacyjne

Gmina Drohiczyn położona jest, w południowej części województwa podlaskiego, w południowo – zachodniej części powiatu siemiatyckiego i sąsiaduje z gminami:

- od strony północnej – Perlejewo i Grodzisk,

- od strony wschodniej – Siemiatycze,

oraz gminami województwa mazowieckiego zlokalizowanymi na drugim brzegu rzeki Bug :

- od strony południowej – Platerów i Korczew,

- od strony zachodniej – Repki i Jabłonna Lacka.

Wody płynące stanowią zlewnię Bugu wpadającego do Narwi a dalej do Wisły i Bałtyku. Teren gminy znajduje się w południowej części obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski.

Uwarunkowania przyrodniczo-rolnicze i charakter rolniczy gminy wpływają też na charakter potrzeb i wizję rozwoju gminy jako miejsca o własnym zasobie kulturowym, z produktami regionalnymi, z dostępnością do wszelakich usług. Gmina Drohiczyn posiada wiele terenów nadających się do rekreacji i wypoczynku. Najatrakcyjniejsze pod względem turystycznym są obszary znajdujące się nad rzeką Bug. Przyjeżdżający może podziwiać krajobrazy z licznych punktów widokowych, wypożyczyć sprzęt wodny a nawet popływać statkiem po rzece. W regionie turysta może przenocować w hotelu, pensjonacie, domku letniskowym albo gospodarstwie agroturystycznym.

Zabytki

- katedra i Kolegium Pijarów z XVIII w.
- kościół pofranciszkański (przełom XVII i XVIII w.) z zespołem klasztornym.
- kościół i klasztor Sióstr Benedyktynek (XVIII w. - zabytek klasy "0").
- cerkiew pw. Mikołaja Cudotwórcy z XIX w.
- Góra Zamkowa - dawne grodzisko, dziś wspaniały punkt widokowy na dolinę Bugu

Gmina Drohiczyn jest jedyną gminą miejsko-wiejską na terenie powiatu siemiatyckiego , ma 2 co do wielkości powierzchnię (poza gminami wiejską Siemiatycze 227 km², Nurzec Stacja – 215 km² **Powierzchnia gminy wynosi 208 km² . Na tym terenie rozmieszczonych jest 41 miejscowości** (37 sołectw): Arbasy (Duże, Arbasy Małe) Bryki, Bujaki, Bużyski, Chechłowo, Chrołowice, Chutkowice, Klepacze, Kłyżówka, Koczery, Lisowo, Lisowo-Janówek, Łopusze, Milewo, Miłkowice-Janki, Miłkowice-

Maćki, Miłkowice-Paszk, Miłkowice-Stawki, Minczewo, Narojki, Obniże, Ostrożany, Przesieka, Putkowice Nagórne, Rotki, Runice, Sady, Siekierki, Sieniewice, Skierwiny, Smarklice, Smorczewo, Sytki, Śledzianów, Tonkiele, Wierzchuca Nadbużna, Wierzchuca Nagórna, Wólka Zamkowa, Zajęczniki oraz miasto Drohiczyn z powierzchnią 16 km². Średnia gęstość zaludnienia w gminie w roku 2011 wynosi 33,5 osoby na km² (wskazuje to na wzrost liczby ludności, gdyż w 2004 wynosiła 33,1 osoby/km²). Teren rolniczy determinuje jednak mniejszą gęstość niż w województwie podlaskim, gdzie wynosi ona - 59 os./km²

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 637 Warszawa - Siemiatycze i dalej jako wojewódzka do granicy państwa (Tokary).

Gmina obecnie posiada łącznie 107 km dróg, z czego 36,5 km utwardzonych dróg oraz 47,6 km dróg wymagających modernizacji.

Podróżujących, niezmotoryzowanych mieszkańców gminy obsługuje PPKS Siemiatycze, zabezpieczając potrzeby w podstawowym zakresie.

Autobusy szkolne i PPKS dowozi codziennie przeciętnie 416 dzieci do punktów przedszkolnych, szkół podstawowych, szkoły gimnazjalnej i liceum.

Gmina nie posiada dostępu do linii kolejowej.

Położenie gminy przedstawia się korzystnie na trasie drogi krajowej, co jest niewątpliwie atutem do wykorzystania poprzez samorząd, ale sprzyja też zaspakajaniu potrzeb podstawowych społeczności gminy. Ułatwia edukację szczebla ponadgimnazjalnego młodzieży, rodzinom zapewnia dostęp do medycznej opieki specjalistycznej, pomaga w załatwianiu spraw urzędowych w powiecie (19 km, droga 62 i 19). Taka odległość utrudnia już niestety rozwój zainteresowań, spędzanie czasu wolnego, dostęp do kultury i innych wyższych potrzeb samorozwoju człowieka.

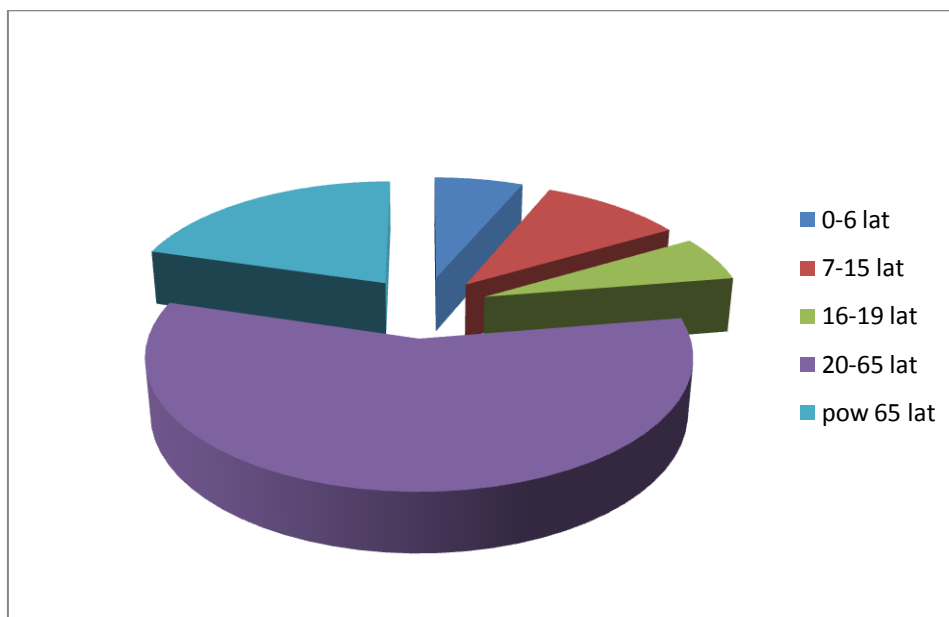
Siedzibą Urzędu Miejskiego i głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym jest miejscowość DROHICZYN licząca około 2200 mieszkańców.

1.2. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Głównym źródłem informacji w zakresie demografii są dokumenty Urzędu Statystycznego w Białymstoku z lat 2004-2011 oraz dane z NSP z 2002 roku oraz dane statystyczne gminy.

W powiecie siemiatyckim gmina Drohiczyn, poza miastem Siemiatycze ma największą liczbę zamieszkującej społeczności

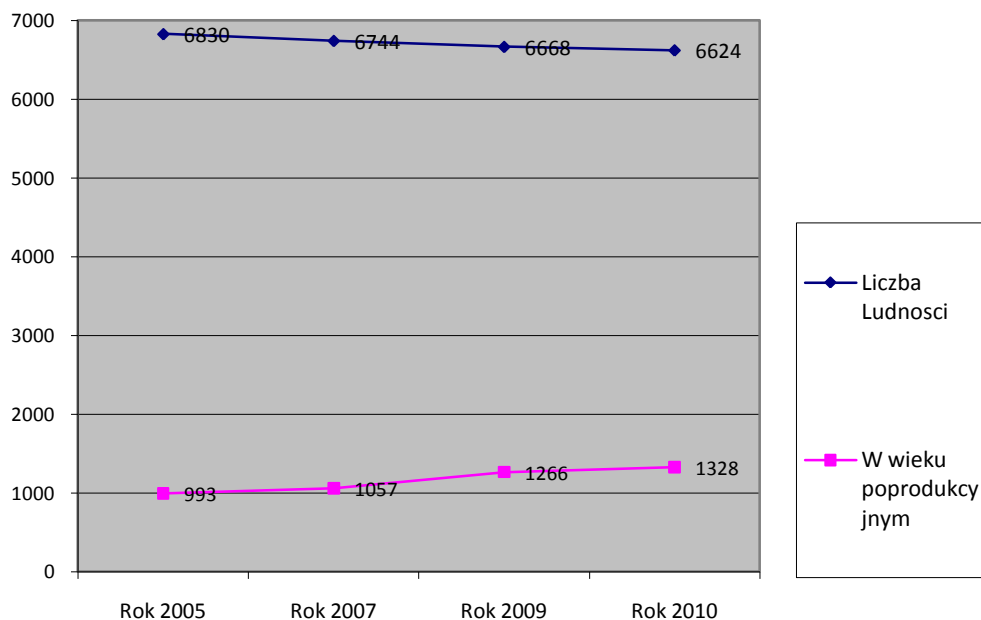
Wykres 1 Ludność gminy na dzień 31.12.2010 (rozkład w grupach wiekowych)

Dane GUS Białystok

OGÓŁEM LICZBA MIESZKAŃCÓW gminy w roku 2010 wyniosła – **6624 osób**. W przeciągu 7 lat (w stosunku do roku 2000 - kiedy wynosiła 6830 osoby) **zmałała o 206 osób**. Jednocześnie obserwuje się przyrost liczbowy w grupie osób powyżej 60 roku życia o 335 osób, czyli o 1/3 w tym czasie. Wzrost w grupie osób starszych jest związany z wydłużeniem się wieku życia.

Wykres 2 Liczba ludności w latach 2005-2010

Dane GUS Białystok, USC UM Drohiczyń

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Drohiczyń w latach 2005-2011 zarejestrowano 394 urodzeń, najwięcej w 2008 roku, aż 76 dzieci.

Ruch naturalny ludności gminy Drohiczyń nie jest optymistyczny. Nadal dominują zgony nad urodzeniami, szczególnie dotkliwe wydaje się to na terenie poza miejscowością gminną.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	P.n na 1000 ludności
Drohiczyn	60	78	– 18	– 2,71
w tym miasto	18	24	– 6	- 2,96

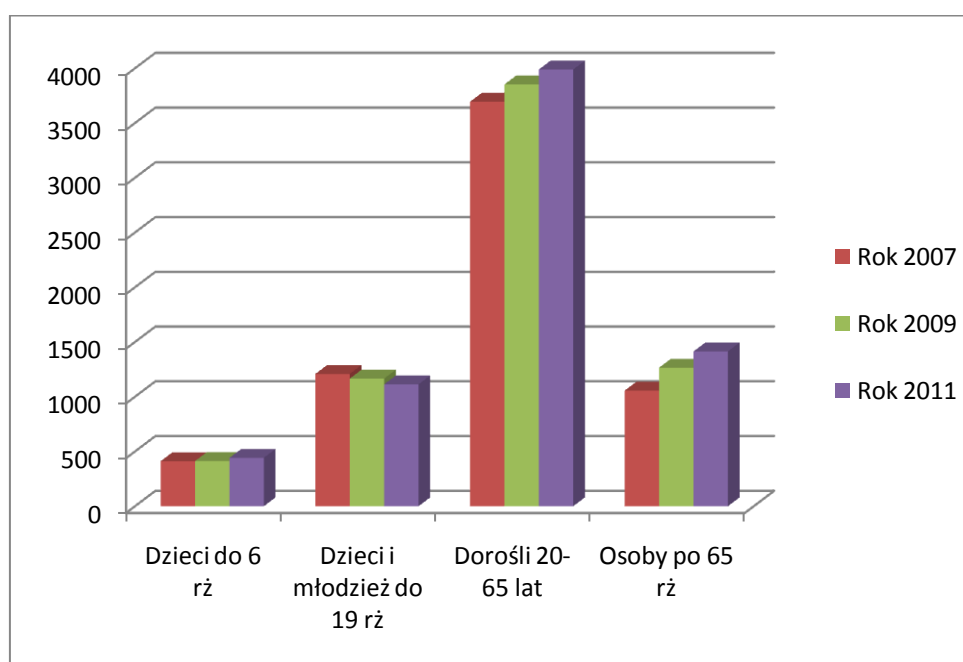
Dane GUS, Białystok, grudzień 2010

Ciekawymi danymi wobec trendu powyższego jest wzrost liczby osób zameldowanych na terenie gminy. Na przestrzeni lat liczba zameldowanych (w tym czasowo) mieszkańców przekracza o 218 liczbę faktycznie mieszkających i zakłóca obraz struktury wiekowej mieszkańców Drohiczyna.

W roku 2010 na 6624 liczbę mieszkańców wg GUS – USC w Drohiczynie posiadał w rejestracji 6842 osoby.

Poniższy wykres prezentuje zwiększającą się populację w każdej grupie wiekowej na podstawie danych USC Drohiczyn.

Wykres 3 Ludność w podziale na wiek w latach 2005-2011 wg zameldowania w gminie

Dane USC UM Drohiczyn

W gminie zameldowanych jest 1555 osób poniżej 19 roku życia (co stanowi 22 % ludności) oraz 3989 osób w wieku produkcyjnym , co stanowi 57 % ogółu społeczności.

Osoby starsze w wieku poprodukcyjnym to 1414 osób, czyli 1/5 mieszkańców gminy, w tym dwukrotnie wyższa jest **liczba kobiet niż mężczyzn (tendencja ogólnopolska, gdzie kobiety żyją znacznie dłużej od mężczyzn)**. Zauważalny jest znaczny wzrost grupy 65 plus.

Pomimo to, wydaje się, że proporcje demograficzne są właściwe, stosunek ludzi młodych do osób w wieku poprodukcyjnym dobry.

Taka struktura mieszkańców wpływa na sposób widzenia potrzeb i problemów społecznych przez pryzmat – **najpierw potrzeby osób w wieku produkcyjnym, potem osób starszych i dzieci i młodzieży**. Rozpiętość gminy i struktura zamieszkania skłania ku refleksji zaspokajania potrzeb osób

starszych, zamieszkujących w sołectwach, które mają utrudniony dostęp do służb specjalistycznych. Pogłębia to zależność i izolację środowiskową w związku z tym.

Jednym z problemów demograficznych, z jakim boryka się gmina jest **odpływ młodych ludzi do miast**. Nie jest to zjawisko znamienne tylko dla gminy Drohiczyn, ale też i dla innych gmin wiejskich. Młodzi ludzie wyjeżdżają w celu kształcenia się w ośrodkach edukacyjnych zlokalizowanych w mieście powiatowym, wojewódzkim. Młodzi ludzie migrują. Proces ten spowodowany jest różnymi czynnikami, między innymi:

- niskimi dochodami w rolnictwie,
- brakiem miejsc pracy,
- gorszymi warunkami życia na wsi niż w mieście.

Analiza danych demograficznych wskazuje w najbliższych latach na potrzebę zwiększenia dostępu do edukacji przedszkolnej oraz usług dla osób starszych.

Dane te pozwalają na ukierunkowanie planowanej polityki edukacyjnej i kulturowo-rekreacyjnej na tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży, wsparcia rodzin i osób starszych.

1.3 RYNEK PRACY

Głównym działem gospodarki gminy i zajęciem ludności jest rolnictwo oparte o indywidualne gospodarstwa rodzinne. Przesądza o tym liczba ponad 1200 gospodarstw rolnych dających zatrudnienie dla ok. **70 % ludności czynnej zawodowo**. Średnia powierzchnia jednego gospodarstwa wynosi od 12 do 16 ha. Większość użytkowników gospodarstw rolnych to rolnicy z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym. Znaczna część z nich ukończyła kursy rolnicze, a młodzi rolnicy posiadają wykształcenie wyższe. **Produkcja zwierzęca** jest istotnym kierunkiem produkcji w większości gospodarstw rolnych. Głównym kierunkiem produkcji zwierzęcej w gminie jest chów bydła mlecznego oraz produkcja żywca wieprzowego i wołowego. W strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne stanowiące 83 % powierzchni gminy. Lasy obejmują 10,4 % powierzchni gminy.

Poza sektorem rolniczymi i publicznym (urząd gminy, szkoły, służba zdrowia) mieszkańcy gminy zajmują się turystyką (leczniczą, sportową, rekreacyjną i agroturystyką), drobnymi usługami dla ludności miejscowej

W roku 2010 na 3862 osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących gminę 337 znajdowało zatrudnienie w dużych podmiotach gospodarczych (zatrudniających powyżej 9 osób , pozostali pracowali w małych przedsiębiorstwach oraz w rolnictwie)

W roku 2011 na terenie gminy **było zarejestrowanych 195 podmiotów** gospodarczych (działało 312, bo to też podmioty funkcjonujące, zarejestrowane gdzie indziej).

Tabela 1 Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2005-2010

Lp.	Nazwa branży wg PKD	Liczba podmiotów gospodarczych wg stanu na:					
		31.12. 2005 r.	31.12. 2006 r.	31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.	31.12. 2009 r.	31.12. 2010 r.
1	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	4	5	5	5	6	7
2	Przetwórstwo przemysłowe	11	12	15	16	22	22
3	Budownictwo	39	46	49	50	50	53
4	Handel i naprawy	68	68	64	66	62	63
5	Hotele i restauracje	4	3	2	2	3	3
6	Transport i łączność	8	7	8	10	10	10
7	Pośrednictwo finansowe	3	2	4	4	4	4
8	Obsługa nieruchomości i firm	0	0	0	0	0	0
9	Edukacja	0	1	1	1	0	0
10	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	11	9	10	10	6	7
11	Pozostała działalność	13	14	14	16	25	26
	Razem:	161	167	172	180	188	195

Dane własne UM Drohiczyn

Potencjał społeczny gminy wpływa na rozwój przedsiębiorczości, której poziom jest średni w skali powiatu. Przez okres kolejnych 7 lat przedsiębiorczość w gminie się stale rozwijała, co dobrze świadczy o Urzędzie Miejskim oraz władzach.

Z analizy zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy wynika, że są to głównie drobni przetwórcy zajmujący się handlem spożywczym, budownictwem, przetwórstwem bądź drobnymi usługami, którzy nie tworzą nowych miejsc pracy, lecz sami prowadzą swoje zakłady.

Na terenie gminy funkcjonuje restauracja oraz szereg kwater turystycznych i pokoi gościnnych. Łatwo do nich dotrzeć, gdyż ich wykaz umieszczony jest na oficjalnej stronie internetowej gminy. Na terenie miasta działa również punkt informacji turystycznej.

Usługi rolnicze są świadczone w niewielkim zakresie. Dużym problemem jest również ukryte bezrobocie.

Pomimo rozwoju gminy i przedsiębiorczości wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym pociąga za sobą również wzrost bezrobocia.

Należy wykorzystać zasoby regionu- atrakcyjność komunikacyjną i zasoby historyczne. Walory przyrodnicze są szansą na rozwój gminy związany z turystyką i agroturystyką. Jednak uwarunkowane jest to dostępnością terenu i zapleczem bazy turystycznej.

Zmieniająca się sytuacja gospodarcza w Polsce wpływa również na rynek pracy i zatrudnienie na terenie powiatu siemiatyckiego. Część osób w wieku produkcyjnym, zwłaszcza ludzi młodych oraz kobiet nie może na lokalnym rynku pracy znaleźć zatrudnienia.

Stopa bezrobocia w województwie podlaskim w końcu czerwca 2011 kształtowała się na poziomie 12,6% bezrobotnych w stosunku do ludności aktywnej zawodowo.

Najniższą stopą bezrobocia charakteryzowały się powiaty:

_ bielski 8,0%

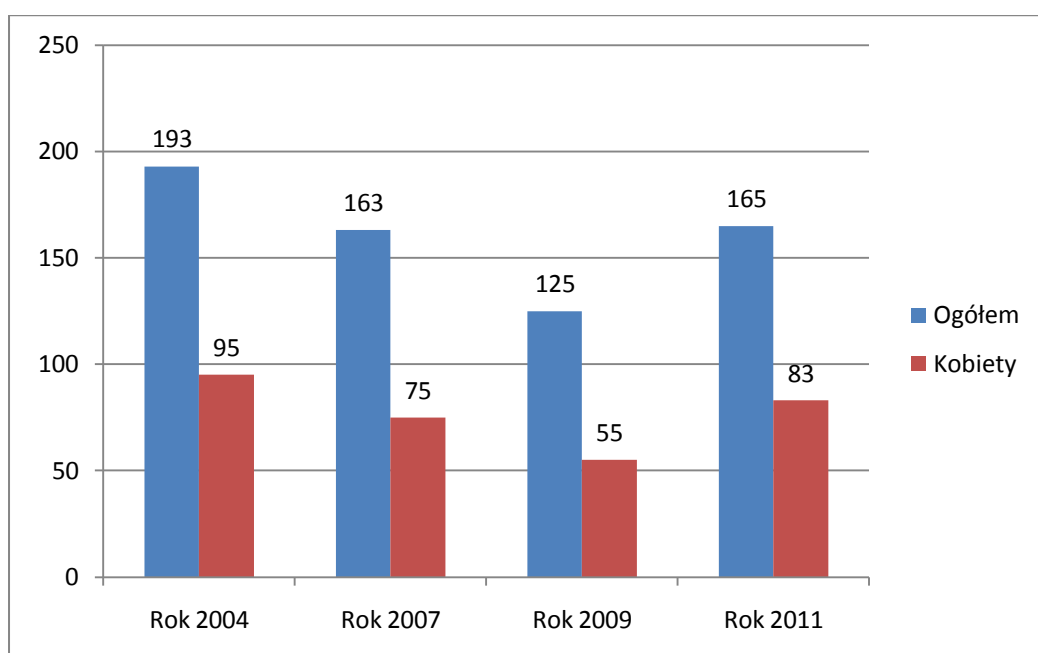
_ **siemiatycki 8,1%**

_ suwalski 8,3%

_ wysokomazowiecki 8,3%

Na terenie Gminy Drohiczyn liczba osób niepracujących w czerwcu 2011 wynosiła 163 osoby i stanowiła 7,2 % zamieszkałej ludności. Była niższa niż na terenie powiatu, gdzie wskazano na 8,1 %. Znacząco niższa od średniej w woj. podlaskim o prawie 4%, jak również od średniej krajowej o 3 %. Oznacza to, że sytuacja rejestrowanego bezrobocia na terenie gminy nie jest problemem w skali województwa. Na pewno trudnością osób zamieszkujących gminę.

Wykres 4 Liczba bezrobotnych i poziom bezrobocia na przestrzeni lat 2004-2011

Źródło: Dane PUP Siemiatycze, WUP Białystok, Statystyki Rynku Pracy

Na wykresie 4 nie ukazano pełnej skali bezrobocia ze względu na brak zainteresowania niektórych osób rejestracją w urzędzie pracy oraz występujące bezrobocie ukryte w rolnictwie. **Jednak faktyczna – szacunkowa liczba bezrobotnych jest znacznie wyższa. Wśród tej grupy znajdują się bezrobotni rolnicy, którym przepisy prawne uniemożliwiają rejestrację.**

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 grupa kobiet i mężczyzn jest w gminie praktycznie równa. Spośród zarejestrowanych osób aż 72 nie posiada prawa do zasiłku. Grupa powyżej 50 lat stanowi niecałe 18% - czyli 30 osób. Jedna i druga grupa wymaga dużego wsparcia i systemowej pomocy, by mogła uzyskać świadczenia emerytalne i nie znaleźć się w grupie osób wykluczonych społecznie.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych w czerwcu 2011 stanowiły **osoby młode w wieku do 25 lat – 63 osoby (38% ogółu zarejestrowanych)**. To bardzo ważna i wymagająca pracy na poziomie

lokalnym społeczeństwo, która w niedługiej przyszłości tworzyć będzie gminę. Obecnie bezrobotni dojeżdżają do pracy do pobliskich miast. Aby młodzież nie wyjeżdżała z gminy należy **zadbać o współpracę międzyinstytucjonalną w celu minimalizowania skutków i szukania rozwiązań integracji młodych osób bezrobotnych z lokalnym rynkiem pracy.**

1.4 STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

Opracowując Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie zadbano, by cele i działania określone w niniejszym dokumencie były zgodne z polityką rozwoju realizowaną na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym:

- Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015;
- Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013;
- Programem Operacyjnym „Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013”
- Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020
- Strategią Polityki Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2010-2020
- Strategią Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2001-2015
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Siemiatycze na lata 2001-2015
- Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Drohiczyn na lata 2008-2013

Głównym celem Strategii Rozwoju Kraju jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski. W Strategii wyróżniono następujące priorytety strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.
5. Rozwój obszarów wiejskich.
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Priorytety są znaczące przy planowaniu polityki regionalnej, co też wzięto pod uwagę budując ramy nowej Strategii w Gminie Drohiczyn.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 ma na celu podniesienie jakości życia na wsi poprzez wspieranie i rozwój przedsiębiorczości i inwestycji z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego i bogactwa kulturowego obszarów wiejskich. Poprawa konkurencyjności sektora rolnego będzie realizowana poprzez zapewnienie wsparcia w zakresie jakości produkcji, polepszenie infrastruktury wsi, i tworzenia grup zrzeszających producentów rolnych. W odniesieniu

do zasobów ludzkich istnieje potrzeba **podnoszenia wykształcenia i kwalifikacji ludności zamieszkującej obszary wiejskie**. Zwiększenie wartości dodanej do produktów np. poprzez stymulowanie rynku produktów lokalnych i regionalnych, turystyki, handlu, doradztwa, usług. Ponadto wymagane są działania zmierzające do odnowy wsi, **poprawy stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego**. A także aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich poprzez **budowanie potencjału społecznego na wsi**, zwiększenie potencjału zdobywania środków finansowych i ich wykorzystania, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja.

Celem Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej jest wsparcie głównie infrastrukturalne pięciu najslabiej rozwiniętych województw kraju: warmińsko – mazurskiego, **podlaskiego**, lubelskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego. Rezultatem wsparcia ma być zmniejszenie dysproporcji gospodarczych i społecznych, jakie występują między wspomnianymi obszarami Operacyjnego, a resztą kraju.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 wskazuje osie priorytetowe i cele rozwoju województwa podlaskiego. Jego **realizacja ma zapewnić** zwiększenie spójności społeczno-ekonomicznej i konkurencyjności regionu poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania jego potencjału, w tym wyróżniono

1. Rozwój lecznictwa i opieki socjalnej
2. Rozwój kultury i ochrona dziedzictwa kulturowego, w tym: Wspieranie rozwoju form kształcenia ustawicznego młodzieży i dorosłych w szczególności z obszarów wiejskich, Wsparcie działań na rzecz e-edukacji i edukacji na odległość
3. Inspirowanie i wspieranie rozwoju kultury ludowej i amatorskiej, w tym folkloru i rękodzieła ludowego, twórczości profesjonalnej oraz amatorskiego ruchu artystycznego z uwzględnieniem specyficznego w województwie podlaskim zróżnicowania etnicznego, narodowościowego i religijnego, a także ich promocji w kraju i za granicą,
4. Stymulowanie rozwoju otoczenia rolnictwa i wzrostu zatrudnienia pozarolniczego na wsi w zakresie: tworzenie sieci sprzedaży produktów tradycyjnych, z uwzględnieniem wykorzystania w tym celu Internet, Rozwój kadr gospodarki regionu, w tym kształcenia ustawicznego

Zgodność projektu z polityką lokalną

Poszczególne cele zawarte w poniższym dokumencie znajdują poparcie w Strategii Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego, a są to między innymi:

Cel I. Sprawny system edukacji, sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich.

Cel II. Wszechstronny rozwój obszarów wiejskich – zamożne, wszechstronnie rozwinięte obszary wiejskie filarem gospodarki powiatu.

Cel III. Aktywizacja gospodarcza społeczeństwa

Cel IV. Ochrona i promocja dóbr środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego.

Cel V. Wzrost atrakcyjności zamieszkiwania na terenie powiatu.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drohiczyn na lata 2008-2013 wyznacza następujące cele strategiczne:

Cel I. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,

Cel II. Racjonalne wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego

dla rozwoju turystyki jako źródła dochodów mieszkańców oraz budżetu gminy,

Cel III. Zaspokojenie potrzeb i aspiracji mieszkańców w zakresie infrastruktury społecznej i edukacji,

Cel IV. Zapewnienie sprawnego i niezawodnego funkcjonowania infrastruktury technicznej z uwzględnieniem potrzeb społecznych oraz wymogów ochrony środowiska.

Wszystkie te elementy, cele i zadania mają oddźwięk w niniejszej strategii i są z nią kompatybilne. Autorzy korzystali z opracowanych dokumentów tak, by planowane kierunki działania gminy były właściwe i zgodne z innymi opracowaniami.

Zdecydowano, że programy problemowe gminy - Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, Program Aktywności Lokalnej, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Program współpracy Gminy Drohiczyn z organizacjami pozarządowymi będą częścią poniższej strategii służącą realizacji celów operacyjnych w poszczególnych obszarach problemowych.

II. OBSZAR SPOŁECZNY GMINY DROHICZYN

Jednym z ważnych elementów budowania wspólnot lokalnych jest poczucie więzi i odpowiedzialności za innych, tożsamość z gminą.

Niskie uspołecznienie oraz niewystarczająca partycypacja wyraża się w migracji osób poza teren gminy (dane demograficzne), niewielkiej liczbie aktywności społecznych i działających grup, czy organizacji społecznych. Braki w obszarach aktywności osób dorosłych przekładają się na niski poziom uspołecznienia i rozwoju społecznego gminy.

Uczniowskie Kluby Sportowe są jedynymi aktywnościami dzieci i młodzieży. Co prawda istnieją miejsca do spędzania czasu wolnego- świetlice wiejskie, kino, biblioteki, ale nie kształtują one związku z gminną tradycją, ludźmi i tradycją.

Jednym z czynników takiego stanu rzeczy są nawyki, przyzwyczajenia, postawy roszczeniowe i brak wiary w możliwość dokonania zmiany sytuacji poprzez wspólne działania. Skutkuje to brakiem wzajemnego zaufania i obawą przed manipulacją ze strony innych osób. Wspólne inicjatywy w świadomości wielu mieszkańców wiążą się i kojarzą się z pracą kolektywną, z czymś z góry narzuconym. Niedostateczna integracja przekłada się na niewystarczający poziom promocji gminy i regionu.

Należy dążyć do wzmocnienia postaw konstruktywnych oraz określenia celów wspólnego budowania zasobów ludzkich w gminie, szczególnie za ludzi młodych, osób prowadzących gospodarstwa rolne.

2.1 ZASOBY SPOŁECZNE

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych oraz wpływające na proces integracji wśród mieszkańców są grupy i zespoły nieformalne, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe. Dla celów opracowania strategii dokonano spisu zasobów gminnych, mając nadzieję, że stale będą się one powiększać. Ważne jest również by istniejące zespoły swoje wysiłki i współpracę podczas realizacji celów i zadań aktualnego dokumentu.

- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Drohiczynie w Śledzianowie i w Ostrożanach,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- placówka Caritas Diecezji Drohiczyńskiej
- jeden oddział przedszkolny dla dzieci w wieku 3-5 lat, 3 punkty przedszkolne
- cztery oddziały „0”,
- cztery szkoły podstawowe zlokalizowane w Ostrożanach, Śledzianowie, Miłkowicach Jankach oraz Drohiczynie,
- Gimnazjum w Drohiczynie,
- Liceum Ogólnokształcące w Drohiczynie,
- Zespół Szkół Zawodowych w Ostrożanach.
- Wyższe Seminarium Duchowne w Drohiczynie
- 13 zespołów obiektów sakralnych, głównie kościelnych i klasztornych,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury oraz muzeum
- biblioteka przy Kurii Diecezjalnej i Wyższym Seminarium Duchownym
- Muzeum Regionalne w Drohiczynie.
- 12 świetlic wiejskich
- Świetlica Środowiskowo – Socjoterapeutyczna przy MGOPS w Drohiczynie
- kluby sportowe
- 1 zespół artystyczny,
- Orkiestra dęta Ochotniczej Straży Pożarnej

- hala sportowa, siłownia, sala gimnastyczna
- 12 boisk – głównie przyszkolnych
- uczniowskie kluby szkolne
- PZW Koło "Boleń",
- Ruch "Światło – Życie",
- koło łowieckie „Cyranka”
- 4 Parafie Kościoła Rzymsko – Katolickiego
- 2 Parafie Kościoła Prawosławnego
- „Kawiarenka” w Ostrożanach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkt Konsultacyjny w Drohiczynie,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej
- Urząd Miejski w Drohiczynie
- Twórcy nieprofesjonalni
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Drohiczynie
- Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna im. Klementyny Sołnowicz - Olbrychskiej

ZASOBY KOMUNALNE MIASTA I GMINY DROHICZYN

- Budynki miasto 9
- Lokale miasto 24
- Budynki gminne 10
- Lokale gminne 11

Wnioski:

Należy wykorzystać istniejące zasoby, wdrażać projekty skierowane na lokalne potrzeby, programy aktywności lokalnej, by pobudzić i ożywić społeczność, wzmocnić ich tożsamość z gminą.

2.2 SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje ośrodek pomocy społecznej.

W celu efektywności działań pomocowych Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje na co dzień z Sądem Rejonowym w Siemiatyczach , Prokuraturą Rejonową, kuratorami zawodowymi i społecznymi, komornikami sądowymi z terenu całego kraju, Domami Pomocy Społecznej województwa podlaskiego i województw ościennych, Powiatowym Urzędem Pracy w Siemiatyczach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach , Powiatowym Zespołem

ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, parafiami Rzymsko-Katolickimi, Prawosławnymi, Komendantem Policji w Drohiczyne, Szkołami podstawowymi oraz Zespołem Szkół z terenu gminy (ich pedagogami i Radami Rodziców), z przedstawicielami stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych, z lekarzami rodzinnymi i pielęgniarkami, a także z radnymi i sołtysami z terenu gminy oraz organizacjami pozarządowymi.

Wszystkie wymienione osoby i instytucje działają w obszarze szeroko ujętej pomocy społecznej i pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia.

W zależności od złożoności sytuacji rodziny, dzieci, osób starszych zakres współpracy międzyinstytucjonalnej się różni i jest podejmowany w celu zwiększenia efektywności pomocy i wsparcia oraz w celu usamodzielnienia.

Statutowym celem działania ośrodka jest realizowanie zadań, które powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. W Ośrodku zatrudnionych jest aktualnie 13 osób z kierownikiem (w tym 2 osoby realizujące zadania w zakresie świadczeń rodzinnych oraz 3 osoby z biura projektu).

Ośrodek prowadzi:

- Punkt Wydawania Posiłków
- Zespół Specjalistycznego Poradnictwa
- Świetlicę Środowiskowo - Socjoterapeutyczną

Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację. Środki pochodzące na pomoc społeczną to głównie środki pochodzące z budżetu państwa oraz środki gminne.

W 2010 r. wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej zamknęły się kwotami:

1. na zadania własne – 104.603,00 złotych
2. na zadania zlecone – 1.588.363,00 świadczenia rodzinne + 164.086,00 fundusz alimentacyjny
3. na zadania własne dotowane z budżetu państwa – 460.320,00 złotych

w tym:

- a) dofinansowanie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 206.522,00 złotych
- b) dofinansowanie do wypłaty zasiłków okresowych i stałych – 315.289,00 złotych
- c) składka na ubezpieczenie zdrowotne za podopiecznych – 7.863,00 złotych
- d) dofinansowanie zadań własnych MGOPS – 80.200,00 złotych
- e) na zadania w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – 53.500,00 złotych

Budżet na zadania Pomocy Społecznej w Drohiczynie został przedstawiony w poniższej tabeli i **wskazuje na wzrost wydatków na świadczenia pomocy społecznej**, co jest ściśle związane ze wzrostem liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Dodatkowe zadania obligatoryjne - to jest prowadzenie świadczeń rodzinnych, program w zakresie dożywiania oraz dodatkowe- zadania z POKL i prowadzenie świetlicy wpływają na kształt budżetu MGOPS. Świadczą one jednak o aktywności i inicjatywach pomocowych pracowników ośrodka.

Tabela 2 Budżet na zadania Pomocy Społecznej

ROK	KWOTA w pln
2005	Brak danych
2006	2.702.825,23
2007	2.128.744,17
2008	2.735.700,38
2009	2.814.056,67
2010	3.281.261,47
2011	3.490.406,00

Źródło: Sprawozdania MPiPS z Pomocy Społecznej

Na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w mieście i gminie w 2010r. wydano 3.281.261,47 obejmując pomocą 701 rodzin.

Najwięcej środków, aż 1.752.449,00 w roku 2010 przyznano na wypłatę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

Gmina wypłaca swoim podopiecznym świadczenia rodzinne, przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn.) Rokrocznie dotuje ok 440 rodzin w tym wypłaca świadczenia rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

Pomoc społeczną udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu które określa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 3 Powody przyznawania pomocy w latach 2005-2011

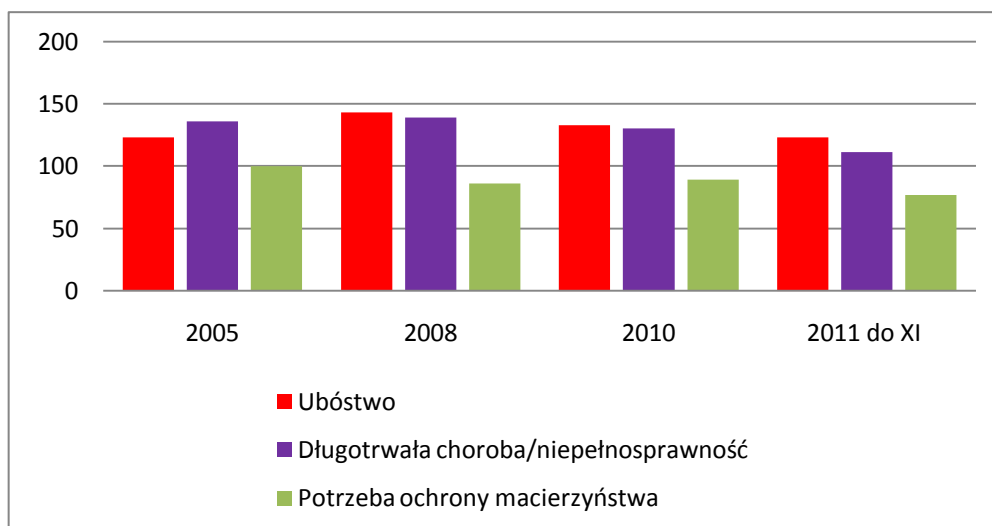
Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2005		ROK 2008		Rok 2010		Rok 2011	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	123	498	143	554	133	487	123	433
Potrzeba ochrony macierzyństwa	100	558	86	485	89	478	77	429
W tym: Wielodzietność	25	186	33	238	42	282	39	260
Bezrobocie	61	244	60	240	65	226	67	220
Niepełnosprawność	100	378	92	325	84	297	72	249
Długotrwała lub ciężka choroba	136	541	139	502	130	458	111	381
Bezradność w sprawach opiek- wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	70	379	46	223	88	342	77	300
W tym: Rodziny niepełne Rodziny wielodzietne	39	143	34	135	32	117	25	92
	33	247	14	101	3	23	3	24
Przemoc w rodzinie	1	3	1	7	-	-	1	6
Alkoholizm	9	26	3	12	15	30	18	40
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	-	-	2	6	2	2	3	3
Zdarzenie losowe	3	6	8	31	5	14	4	4
Ogółem	218	905	248	938	252	905	233	797

Źródło: Sprawozdania MPIPS z Pomocy Społecznej

Na listopad 2011, kiedy sporządzano tabelę dane wskazują, że najwięcej rodzin korzystało z pomocy właśnie w 2011 roku - 233 rodziny (797 osób).

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc jest **ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz potrzeba ochrony macierzyństwa/bezradność rodzin oraz niepełnosprawność.**

Wykres 5 Najczęstsze powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

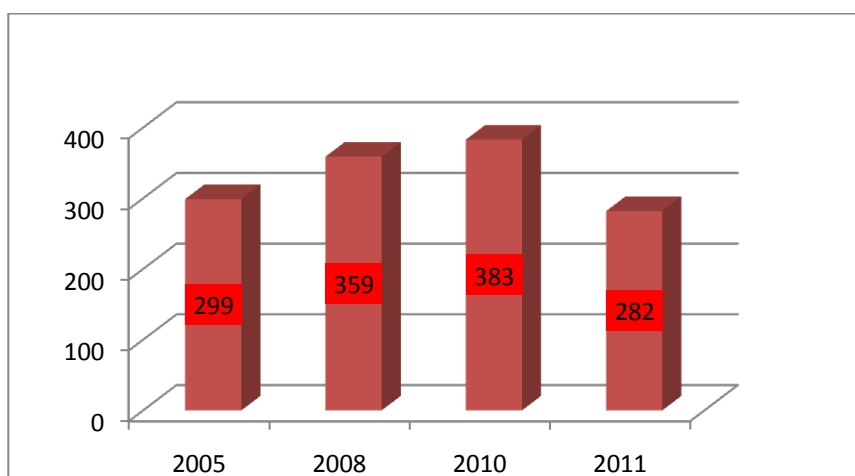

Źródło : dane MGOPS Drohiczyn

Grupy te stanowić powinny podstawowych odbiorców planowanych działań w kolejnym okresie strategicznym opracowywanego dokumentu. Zadania MGOPS – praca socjalna, projekty celowe oraz działania specjalistyczne będą kierowane do tychże rodzin i osób.

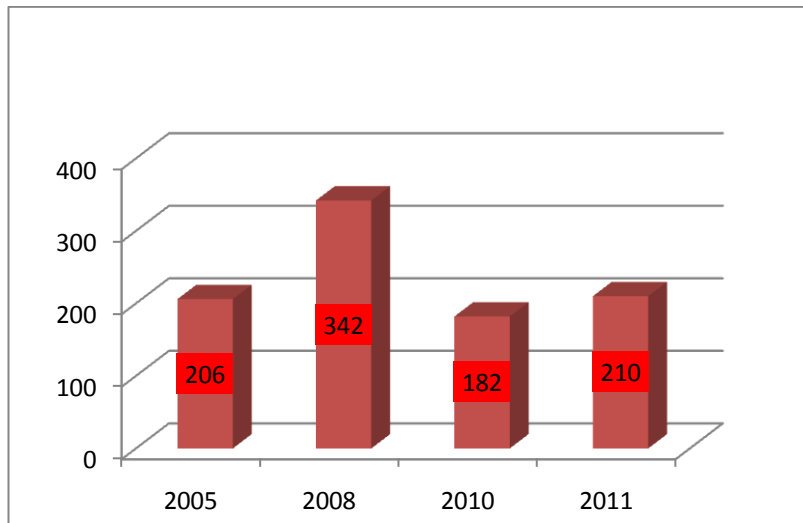
MGOPS w Drohiczynie w ramach zadań własnych gminy realizuje program „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania, zapewniając dzieciom w wieku szkolnym posiłek w postaci obiadów lub całodziennego wyżywienia. Liczbę rodzin korzystających z tej formy pomocy obrazują poniższe wykresy.

Wykres 6 Liczba osób korzystających z dopłat do posiłku

Źródło : dane MGOPS Drohiczyn

Wykres 7 Liczba osób otrzymujących zasiłek celowy na zakup żywności

Źródło: dane MGOPS Drohiczyn

Ośrodek prowadząc działania skierowane do osoby/rodziny przygotowuje i realizuje projekty skierowane do mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

- **Prowadzenie Zespołu Specjalistycznego Poradnictwa**

Organizacja specjalistycznego wsparcia jest prowadzona dla rodzin: naturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin zastępczych oraz adopcyjnych, rodzin w kryzysie, rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi zamieszkujących na terenie Gminy Drohiczyn. Realizowane jest wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz terapeutyczne, prawne z zakresu pracy socjalnej dla rodzin wymagających pomocy w rozwiązywaniu sytuacji problemowych.

- **Projekt systemowy „Teraz młodzież – program aktywnej integracji młodzieży” dla grup:**

- ✓ młodzieży (uczącej się bądź kształcącej) w wieku 15-25 lat, zagrożonej wykluczeniem społecznym; zamieszkującej na terenie miasta i gminy Drohiczyn.
- ✓ osób niepełnosprawnych w wieku od 15 lat, zagrożonych wykluczeniem społecznym; zamieszkujących na terenie miasta i gminy Drohiczyn.
- ✓ rolników w wieku od 16 lat, zagrożonych wykluczeniem społecznym; zamieszkujących na terenie miasta i gminy Drohiczyn
- ✓ osób nieaktywnych zawodowo w wieku od 15 lat, zagrożonych wykluczeniem społecznym; zamieszkujących na terenie miasta i gminy Drohiczyn.

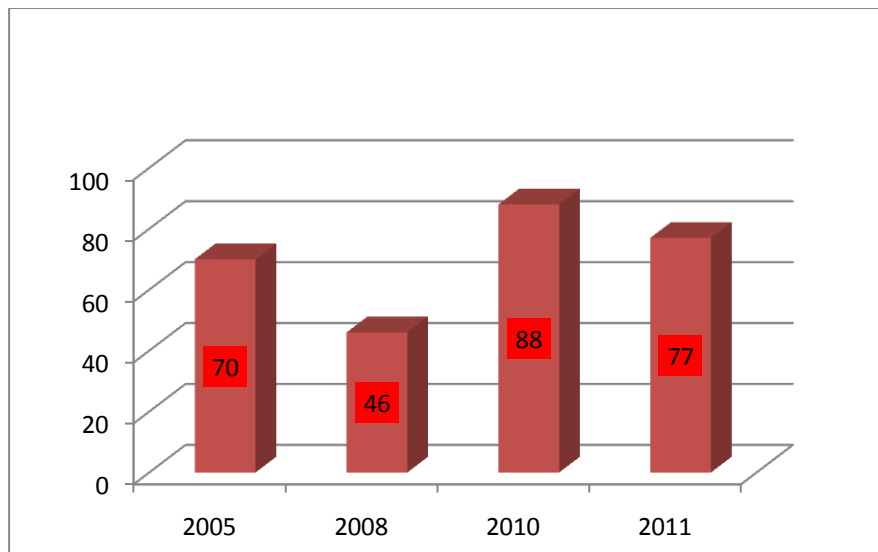
Cele szczegółowe projektu:

- ułatwienie dostępu oraz zdobycie i podniesienie kompetencji o charakterze zawodowym;

- zwiększenie możliwości zagospodarowania czasu wolnego;
- zwiększenie umiejętności i kompetencji społecznych oraz samoorganizowania.

W związku ze wzrostem liczby rodzin potrzebujących wsparcia w zakresie bezradności, ochrony macierzyństwa i ubóstwa działania pomocowe gminy powinny koncentrować się w przyszłości na dodatkowe doradztwie psychologów, asystentów rodzinnych, czy prowadzeniu grup wsparcia/edukacji dla tychże rodzin.

Wykres 8 Rodziny z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Źródło: dane MGOPS Drohiczyn

Wnioski:

Grupami społecznymi najbardziej wymagającymi wsparcia i zagrożonymi wykluczeniem społecznym są w gminie :

- Rodziny ubogie z dziećmi, wielodzietne, wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczych;
- Młodzież wychowująca się w rodzinach korzystających z pomocy lub na granicy ubóstwa;
- Niepełnosprawni i osoby chore przewlekłe, w tym zamieszkujące tereny wiejskie, rolnicy;
- Osoby starsze zamieszkujące teren gminy.

2.3 ŹRÓDŁA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ICH IDENTYFIKACJA

2.3.1 SYTUACJA MIESZKANIOWA W GMINIE

ZASOBY KOMUNALNE MIASTA I GMINY DROHICZYN stanowią:

- ✓ Budynki miasta 9
- ✓ Lokale miasta 24

- ✓ Budynki gminne 10
- ✓ Lokale gminne 11

Budynki mieszkalne i użytkowe miasta Drohiczyn to **16 lokali mieszkalnych w 6 budynkach** o łącznej powierzchni użytkowej 602,77m². Inne to 9 lokali użytkowych w 1 budynku oraz 2 lokale użytkowe w budynku mieszkalnym o łącznej powierzchni 502,72m² (5 lokali związanych ze służbą zdrowia -2 gabinety stomatologiczne, 1 podstacja pogotowia ratunkowego, 1 NZOZ, 1 apteka), 1 lecznica dla zwierząt, 1 posterunek energetyczny.

Oprócz tego gmina Drohiczyn dysponuje również budynkami innego przeznaczenia typu: gospodarcze, szkolne po zlikwidowanych szkołach, budynek rakarni, budynek biurowy Urzędu Miejskiego, dawny budynek Urzędu, punkty skupu mleka Lisowo, Rotki, Miłkowice Maćki, budynek przychodni, agronomówka.

Przeciętna wielkość mieszkania w gminie Drohiczyn wynosi 70 m² powierzchni użytkowej, a średnia liczba izb w nich to 3 (¼ mieszkań znajduje się w mieście Drohiczyn, pozostała część na wsiach). Systematycznie poprawia się stan i wyposażenie mieszkań. Według danych z raportu OIS ROPS w Białymstoku ponad połowa gospodarstw domowych posiada samochód, 90% telewizor, a 80% jest skanalizowanych.

Mieszkańcy Gminy Drohiczyn korzystają z możliwości dodatków mieszkaniowych. Najwięcej rodzin skorzystało z dodatku w roku 2007 wówczas otrzymało go 21 rodzin, na kwotę 23.555,66 zł.

W roku 2011 dodatek mieszkaniowy otrzymało 10 rodzin na kwotę 17.680,38 zł.

Duża liczba zabudowy mieszkaniowej w gminie pochodzi z lat 70-80. W gminach wiejskich tego typu zabudowania dochodzą do 40%. Stan tych lokali mieszkalnych jest różny, część z nich wymaga remontu.

Na terenie gminy dominuje zabudowa zagrodowa, gdzie przeważa budownictwo jednorodzinne.

Wnioski:

W związku z migracją ludzi młodych oraz stałym spadkiem przyrostu naturalnego w gminie problem mieszkaniowy istnieje w umiarkowanym stopniu.

Ważną potrzebą gminy są remonty mieszkań w zasobach gminy oraz nowe lokale socjalne na potrzeby rodzin w kryzysach.

2.3.2 OCHRONA ZDROWIA

Ochroną zdrowia mieszkańców miasta i gminy zajmują się Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Drohiczynie, w Ostrożanach oraz SPZOZ Siemiatycze (150 miejsc na powiat).

W Drohiczynie i Ostrożanach funkcjonują 3 placówki apteczne.

W latach 2005-2011 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Drohiczynie działał na podstawie obowiązujących przepisów prawa, udzielając świadczeń zdrowotnych zakontraktowanych w ramach POZ przez POW NFZ w Białymstoku. W Drohiczynie działa 1 zespół podstawowego ratownictwa medycznego

Ilość i rodzaje udzielonych świadczeń w 2011 roku:

Świadczenia lekarskie – 150 486

✓ Dorośli – 121 937

- **w tym powyżej 65r.ż. – 58 657 (35% świadczeń)**

✓ Dzieci – 28 531

- w tym zdrowe (szczepienia ochronne, bilanse zdrowia, patronaże – 5076)

Wizyty domowe u dzieci i dorosłych – 5233

Świadczenia pielęgniarские wykonane w Zakładzie i w środowisku – 42342

Świadczenia w środowisku nauczania (szkoły)

- Fluorowanie zębów – 11 520
- Badania bilansowe i przesiewowe – 1 820
- Sprawdzenie czystości osobistej – 9 600
- Szczepienia ochronne - 600
- Edukacja zdrowotna - odczyty, pogadanki, rozmowy
- indywidualne, konkursy itp. – 1800

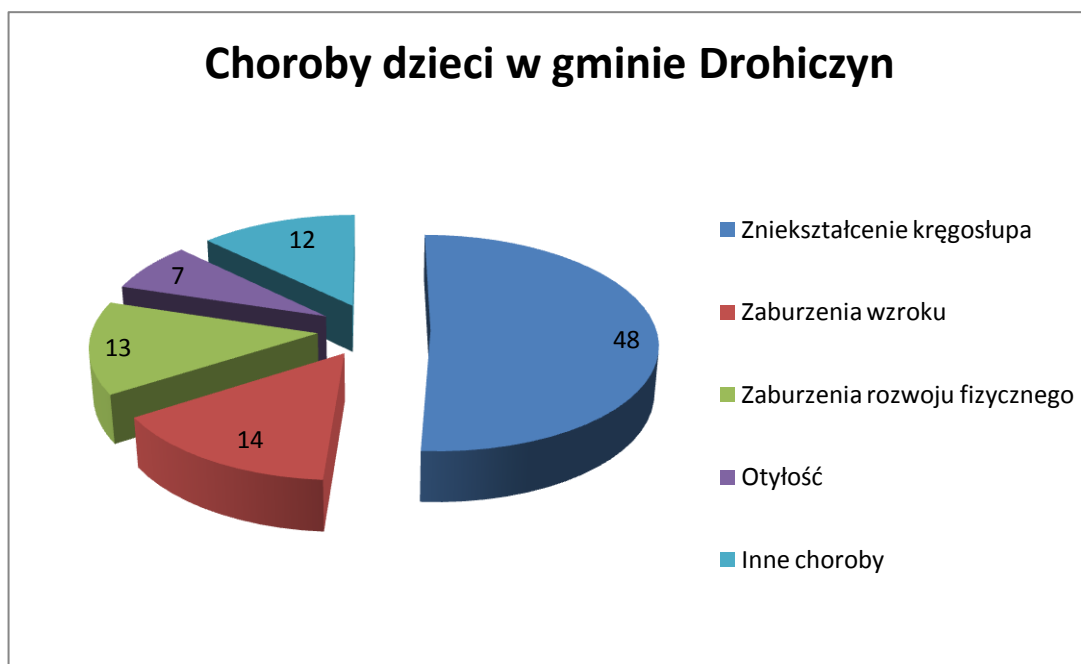
Zauważalna jest tendencja wzrostu ilości świadczeń udzielanych osobom starszym, powyżej 65 roku życia.

Wśród dzieci zamieszkujących gminę 1/3 jest pod opieką medyczną, ze względu na różne przypadłości i rodzaje schorzeń.

Zniekształcenie kręgosłupa dotyka prawie połowę dzieci chorych, bo 48% . Na zaburzenia refrakcji i akomodacji oka cierpi 14%, a na zaburzenia rozwoju fizycznego- 13%, zaś problemy z otyłością ma 7% dzieci.

Wykres 9 Procentowy rozkład chorób dzieci wśród liczby świadczonych usług medycznych

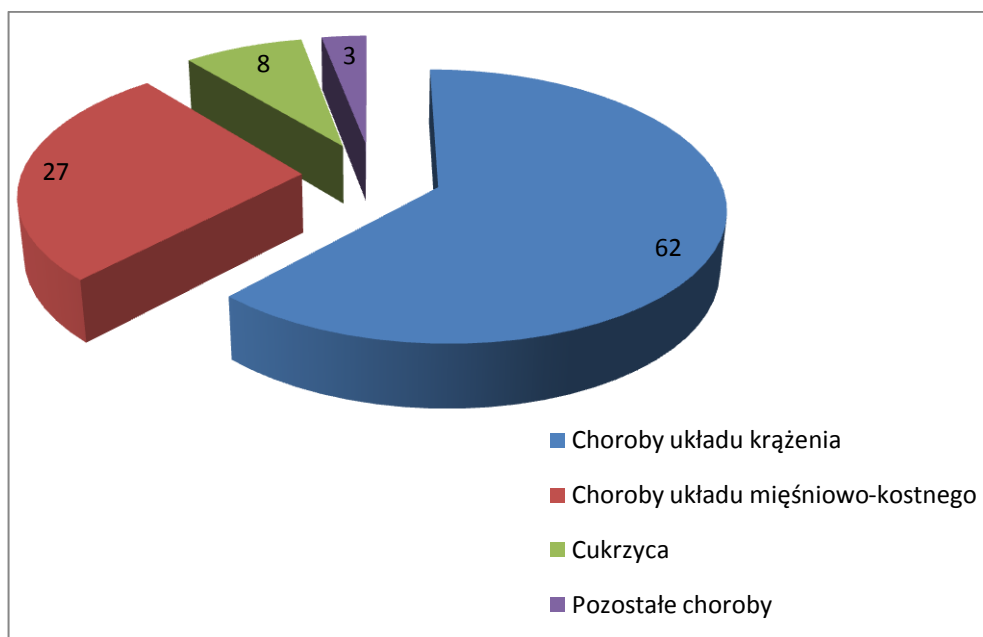

Źródło: obliczenia własne na podstawie sprawozdań NZOZ

W grupie dorosłych choruje co piaty mieszkaniec gminy. Najczęstsze choroby to dolegliwości układu krążenia i układu mięśniowo-kostnego, potem choroby społeczne, w tym cukrzyca. Wzrost populacji ludzi starszych, sukcesywne zmniejszanie się ilości urodzeń i migracja ludzi młodych do dużych ośrodków miejskich powoduje wzrost rejestrowanych chorób wieku średniego i starszego. Niemniej zauważa się także wzrost ilości schorzeń, **głównie układu sercowo-naczyniowego, kostno-stawowego i cukrzycy u ludzi młodych**. Związane jest to z rosnącą świadomością prozdrowotną ludzi i prowadzonymi działaniami profilaktycznymi (wiele przypadków chorób u ludzi młodych zostaje wykrytych w okresie bezobjawowym).

Rozkład populacji chorób wśród dorosłych korzystających z poradni prezentuje poniższy wykres.

Wykres 10 Procentowy rozkład dolegliwości wśród dorosłych mieszkańców gminy

Źródło: obliczenia własne na podstawie sprawozdań NZOZ

W związku z ciągłym wzrostem liczby chorób układu krążenia od 2009 roku prowadzone są programy profilaktyczne chorób układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy w wybranych rocznikach zadeklarowanych dorosłych pacjentów. Ponadto realizowana jest ustawiczna, wielokierunkowa edukacja zdrowotna podczas bieżącej pracy lekarzy i pielęgniarek.

Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży jest wdrażana systematycznie w ramach udzielanych świadczeń przez cały personel i w placówkach nauczania, głównie przez pielęgniarkę medycyny szkolnej.

Dodatkowym elementem pomocy i profilaktyki jest oddelegowanie do pracy w zespole interdyscyplinarnym pielęgniarki.

Wśród problemów zdrowotnych definiowanych przez społeczność pojawia się utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, specjalistycznych, rozwój uzależnień, zaburzeń psychicznych. Przyczyną tych problemów są niewystarczające kontrakty usług specjalistycznych np. w szpitalu w Siemiatyczach, brak wyposażenia bazy diagnostycznej w zakresie ochrony zdrowia w gminie.

Na terenie gminy zidentyfikować można również jako grupę społeczną zagrożoną wykluczeniem - osoby niepełnosprawne.

Na podstawie danych, zebranych w 2002 roku podczas Spisu Powszechnego przedstawionych przez Urząd Statystyczny w Białymstoku, określono liczbę osób niepełnosprawnych zamieszkujących miasto i gminę Drohiczyn, było to wówczas **876 osób**

Nasilenie występowania niepełnosprawności zauważalne jest i było wśród osób w wieku poprodukcyjnym, stanowią one 52% wszystkich osób.

Wnioski:

Na przełomie lat 2005-2011 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności spadła, od 100 osób w roku 2005 do 72 osób w 2011. Można jednak uznać, że w związku ze wzrostem populacji osób starszych liczba osób niepełnosprawnych i chorych niestety wzrasta.

Problem osób niepełnosprawnych - z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności oraz przewlekłe chorych (korzystających ze świadczeń MGOPS) dotyczył w roku 2011 już minimum 630 mieszkańców gminy (11% społeczności). Zakłada się, że procent ten jest zdecydowanie wyższy i oscyluje w granicach 15% , gdyż nie wszyscy niepełnosprawni i chorzy korzystają z pomocy społecznej, tylko 80% z nich posiada orzeczenie o niepełnosprawności.

Stąd też wsparcie **dla grup starszych, organizacja usług opiekuńczych, dostępność do pomocy przez chorych przewlekłe oraz integracja niepełnosprawnych** są wskazywane jako najważniejsze potrzeby obszaru zdrowia.

Obok nich niezbędna jest **profilaktyka i edukacja społeczna w obszarze** zdrowia w grupach dzieci i osób starszych, szczególnie rolników i osób zamieszkujących tereny wiejskie gminy.

W niedalekiej perspektywie należy spodziewać się znacznego **wzrostu zapotrzebowania na usługi opiekuńcze** i to nie z zakresu opieki zdrowotnej, a głównie socjalno-bytowe.

Ponadto rekomendowane jest zabezpieczenie środków na konkretne działania zdrowotne, np. szczepienia ludzi starszych przeciw grypie, nastolatki przeciw HPV, programy profilaktyczne nieobjęte finansowaniem przez NFZ.

2.3.3 EDUKACJA I WYCHOWANIE.

Potrzeby młodych mieszkańców w zakresie edukacji spełnia sześć oddziałów przedszkolnych dla dzieci, cztery szkoły podstawowe zlokalizowane w Ostrożanach, Śledzianowie, Miłkowicach Jankach oraz Drohiczynie; gimnazjum w Drohiczynie, Liceum Ogólnokształcące w Drohiczynie, Zespół Szkół Zawodowych w Ostrożanach. Ponadto istnieje jeszcze Wyższe Seminarium Duchowne. W tych placówkach oświatowych naukę pobierają dzieci i młodzież zgodnie z następującym zestawieniem. Jak wynika z danych liczba ta ma tendencje malejącą, na co niewątpliwie ma wpływ sytuacja demograficzna gminy Drohiczyn.

Tabela 4 : Zestawienie liczby dzieci w wieku szkolnym na terenie gminy

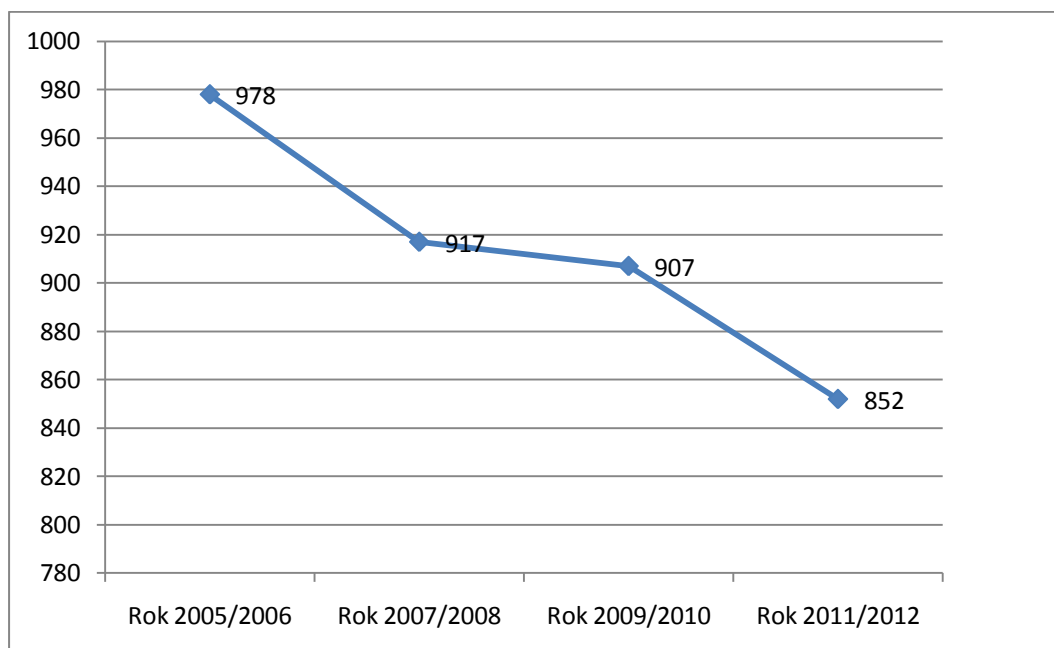
Szkoła	2005/06		2006/07		2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/12	
	Liczba uczniów	Uczniowie dowożeni	Liczba uczniów	Uczniowie dowożeni	Liczba uczniów	Uczniowie dowożeni	Liczba uczniów	Uczniowie dowożeni	Liczba uczniów	Uczniowie dowożeni	Liczba uczniów	Uczniowie dowożeni	Liczba uczniów	Uczniowie dowożeni
Przedszkole	76	31	59	30	64	21	51	17	55	19	69	16	66	23
Punkty Przedszkolne					21		21		55		59		47	9
łącznie PP	76	31	59	30	85	21	72	17	110	19	128	16	113	26
Szkoła Podstawowa Drohiczyn	340	183	321	167	305	153	279	158	255	143	232	141	214	131
Szkoła Podstawowa Ostrożany	56	bd	53	bd	57	bd	54	bd	53	bd	47	bd	49	
Szkoła Podstawowa Śledzianów	70	12	70	10	65	12	64	14	61	12	69	11	60	10
Szkoła Podstawowa Miłkowice Janki	49	11	51	10	51	11	50	10	48	9	43	8	40	7
łącznie SP	515		495		476		447		417		391		363	
Gimnazjum	288	202	279	197	264	191	256	178	253	151	245	163	237	173
Liceum	99	63	87	60	92	59	108	71	127	74	137	82	139	89
łącznie	978		920		917		883		907		901		852	416

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze szkół gminnych, liczba uczniów dowożonych w poszczególnych latach została niezliczona w związku z niepełnymi danymi

Jak wynika z tabeli liczba dzieci kształcących się w gminie na przestrzeni lat 2005-2011 zmalała o 120 osób, pomimo wprowadzenia obowiązku edukacji dzieci 5 i 6 letnich. Jedynym wzrostem liczbowym wykazuje się grupa młodzieży w liceum. Jednak nie wynika stąd realna liczba osoby, często w liceum kształcić się może uczeń spoza gminy.

Wśród liczby 852 dzieci w wieku szkolnym w roku szkolnym 2011/2012 416 z nich dojeżdża codziennie na zajęcia lekcyjne. **Uczniowie dowożeni są 3 autobusami szkolnymi i PPKS w Siemiatyczach (na podstawie biletów miesięcznych). Dbanie o bezpieczny system dojazdu do szkół i na zajęcia jest traktowane jako cel społeczny na najbliższe lata.**

Wykres 11 Liczba uczniów na przestrzeni lat 2005-2011

Źródło: opracowanie własne

Na rzecz dzieci i młodzieży realizowane są różnorodne koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe oraz programy. W latach 2011/2012 prowadzone były między innymi:

Przedszkole	Logopedia Jęz. angielski
Szkoła Podstawowa Drohiczyn	Koła: przyrodnicze, taneczne, chór, SKS
Szkoła Podstawowa Miłkowice Janki	Koła: sportowe żywego słowa artystyczne matematyczne informatyczne zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze
Szkoła Podstawowa Ostrożany	Koła: historyczne polonistyczne informatyczne, artystyczne, biblioteczno – czytelnicze oraz sportowe
Szkoła Podstawowa Śledzianowo	Koła: matematyczne

	bezpieczeństwa sportowe kaligraficzne plastyczne turystyczne muzyczne regionalno- turystyczne matematyczne przyrodnicze ortograficzne czytelnicze
Gimnazjum	Koło taneczne, chór, SKS
Liceum	SKS Fakultety

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze szkół gminnych

Obok działalności podstawowej szkoły organizują przysposobienie czytelnicze dzieci i młodzieży, dyskusje nad książką, spotkania z pisarzami, konkursy plastyczne i literackie, wystawy. Upowszechnianiem sportu zajmują się świetlice wiejskie oraz kluby sportowe. W gminie funkcjonują 3 kluby sportowe :UKS „Olimpijczyk”, UKS „Maratończyk”, UKS „Grom”.

W szkołach i punktach przedszkolnych na terenie gminy realizowano:

1. Rządowy Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych dzieci i młodzieży
2. Prosimy o szansę, a rozwiniemy skrzydła
3. Otrzymując wsparcie, rozwiniemy skrzydła
4. Projekt „Przedszkolaki - Podlasiaki”
5. Rządowy program na lata 2008 – 2013 – „Bezpieczna i przyjazna szkoła,
6. Zero tolerancji dla przemocy w szkole
7. Program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego
8. Bezpieczna szkoła z PZU - Pierwsze kroki na drodze – klasa I
9. Moja karta rowerowa - klasa IV
10. Program pod patronem Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego - Higiena jamy ustnej dla klas I-III.
11. Ogólnopolski program promujący sportową aktywność wśród uczniów szkół podstawowych organizowany przez Firmę FERRERA oraz Szkolny Związek Sportowy.
12. Program 5 porcji warzyw, owoców lub soku
13. Droga do szkoły i do domu
14. Bezpieczne ferie i wakacje, z zakresu przemocy i agresji
15. Zło dobrem zwyciężaj
16. Żyjmy w przyjaźni” promujące tolerancję i walkę z przemocą i agresją
17. Znajdź się wśród życzliwych
18. Mistrz życzliwości ” oraz wiele programów z zakresu promocji zdrowia.

Szkoła zapewnia uczniom i rodzicom formy wsparcia w zakresie doradztwa psychologiczno – pedagogicznego, szkoleń i konsultacji, dostosowania programów nauczania do potrzeb i możliwości ucznia, udziału w szkolnych kołach zainteresowań, zajęciach integracyjno – adaptacyjnych. Organizowane są spotkania, rozmowy, pogadanki ze specjalistami, warsztaty; pomoc stypendialna i wyprawka szkolna dla uczniów klas I – III, dożywianie dzieci i pomoc rzeczowa.

Działania w obszarze rodziny: pedagogizacja rodziców (spotkania ze specjalistami z PPPP, Policją), udział w świętach i uroczystościach szkolnych (choinka noworoczna, Dzień Matki, Dzień Dziecka, festyn rodzinny, imprezy czytelnicze), wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo - wychowawczych, udzielanie pomocy w sytuacjach trudnych i dramatycznych oraz budowanie klimatu wzajemnej otwartości i życzliwości.

W każdej szkole działają Rady Rodziców 4 w szkołach podstawowych, 1 w gimnazjum, 1 w liceum, wspierając nauczycieli i pedagogów w procesie edukacji

Dodatkowo zatrudniani są również specjaliści odpowiadający na potrzeby uczniów i rodziców: instruktor tańca, logopeda, pedagog.

Na terenie gminy funkcjonują 3 świetlice przy szkołach:

- ✓ świetlica szkolna przy Zespole Szkół w Drohiczynie oraz w SP w Śledzianowie
- ✓ W SP Miłkowie Janki istnieje świetlica terapeutyczna.

W SP Ostrożanach nie ma świetlicy i brak jest miejsca na świetlicę, niemniej jednak w salach lekcyjnych odbywają się zajęcia świetlicowe dla dzieci dojeżdżających do szkoły i prowadzone są przez nauczycieli jako zajęcia dodatkowe realizowane w ramach godzin, o których mowa w art.42 ust. 2 pkt 2 litera a i b Karty Nauczyciela.

Wnioski:

Najważniejsze potrzeby i problemy obszaru edukacji w mieście i gminie:

- ✓ zmniejszająca się liczba uczniów
- ✓ problemy materialne rodziców oraz ich niewydolność wychowawcza, konieczność **organizacji warsztatów dla rodziców**
- ✓ brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne uczniów
- ✓ problem przemocy (walka o dominację, drobne bójki, zaczepki, cyberprzemoc)
- ✓ **utworzenie placu zabaw** , boiska typu **Orlik** na obszarach wiejskich
- ✓ wybudowanie krytej pływalni – miasto Drohiczyn.
- ✓ potrzeba objęcia terapią logopedyczną dzieci od 3-go roku życia,
- ✓ zatrudnienie wyspecjalizowanej kadry tj. psychologa, pedagoga.

Rozproszenie i niska dostępność zajęć wpływa również na sposób spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Tylko nieliczne rodziny w gminie kultywują tradycję w zespołach ludowych, zaś brak stałego systemu wsparcia dla twórców ludowych nieprofesjonalnych z terenu gminy nie przekłada się na wzorce spędzania czasu wolnego w rodzinach.

Zaplecze instytucjonalne funkcjonuje – są to remizy strażackie oraz świetlice wiejskie w sołectwach, wymagają one działań środowiskowych i animacyjnych, m. in. stworzenia grupy lokalnych liderów, czy stowarzyszeń wspierających społeczność w realizacji tych zamierzeń.

Na terenie gminy jest rozwinięta edukacja i opieka przedszkolna dla dzieci w wieku 3 – 6 lat. Działają 4 punkty przedszkolne (5 grup), ok. 100% dzieci w wieku 3 – 6 lat jest objęta tego typu działaniem.

2.3.4 RODZINA I OPIEKA NAD DZIECKIEM, OSOBAMI STARSZYMI

Opiekę nad dzieckiem zapewnia nie tylko szkoła, a w szczególności istotnym składnikiem środowiska wychowawczego jest rodzina. Proces socjalizacji dziecka w domu wywiera bardzo duży wpływ na jego wychowanie oraz funkcjonowanie w życiu społecznym.

Rodzina jest uważana za naturalną i podstawową komórkę społeczną, jest fundamentem społeczności, która jak wyżej przedstawiono jest pierwszym środowiskiem wychowawczym wpływającym na osobowość i rozwój dziecka.

Rodzina jest zmienna, indywidualna i za każdym razem inna. Bardzo często na funkcjonowanie rodziny oddziałują negatywne czynniki, które prowadzą do dysfunkcji rodziny. A zatem rodzina dysfunkcyjna to taka, która w pełni nie potrafi wypełnić swoich funkcji i sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych domowników. Społeczeństwo a w szczególności państwo powinno dążyć do wsparcia rodziny.

W gminie funkcjonował uchwalony na lata 2007-2011 przez Radę Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną . Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez współpracę z Policją, Szkołą oraz innymi instytucjami prowadził diagnozę środowisk i wczesne ujawnianie zjawisk problemowych w rodzinie. Od roku 2012 ustawa z dnia 9 czerwca 2011 wprowadza nowe obowiązki dla samorządu. Jednym z nich jest prowadzenie usług asystenta rodzinnego dla rodzin wieloprotblemowych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Chociaż w gminie problem ten jest marginalny, to wspieranie środowiskowe i praca Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego jest jak najbardziej uzasadniona. Dzięki działaniom Zespołu Poradnictwa i MGOPS można zauważyć spadek spraw o ograniczenie władzy rodzicielskiej .

Tabela 5 Dane gminne dotyczące opieki nad dzieckiem i rodziną

LP	ROK	LICZBA SPRAW DOTYCZĄCYCH OGRANICZENIA OPIEKI RODZICIELSKIEJ
1	2005	3
2	2006	1
3	2007	2
4	2008	1
5	2009	1
6	2010	0
7	2011	0
LP	ROK	LICZBA DZIECI UMIESZCZ. W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH
1	2005	0
2	2006	5
3	2007	4
4	2008	2
5	2009	0
6	2010	0
7	2011	0
LP	ROK	LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH
1	2005	3
2	2006	4
3	2007	4
4	2008	4
5	2009	5
6	2010	5
7	2011	5
LP	ROK	LICZBA DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH
1	2005	4
2	2006	6
3	2007	6
4	2008	6
5	2009	7
6	2010	6
7	2011	6

Źródło: Opracowanie własne PCPR Siemiatycze

Do najczęściej występujących czynników wpływających negatywnie na funkcjonowanie rodziny w gminie DROHICZYN należą:

- **bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**, w szczególności w rodzinach niepełnych i wielodzietnych wśród 70-80 rodzin korzystających z pomocy społecznej i około 50 rodzin zgłaszanych jako problemowe przez nauczycieli i pedagogów szkolnych;
- **ograniczone możliwości spędzania czasu wolnego przez 416 dzieci codziennie dojeżdżających do szkoły** (funkcjonują niezagospodarowane świetlice wiejskie, brak w nich kadry, liderów; inną przyczyną jest ubóstwo rodzin wiejskich, szczególnie rolniczych i niska świadomość potrzeb dzieci przez rodziców ponadto duża odległość od większych środowisk miejskich nie daje możliwości korzystania z oferty urozmaiconych zajęć);
- **przemoc w rodzinie** dotycząca średnio 30 rodzin w roku;

- **ubóstwo i wykluczenie społeczne** (cyfrowe, transportowe, kulturowe) rodzin rolniczych, osób dorosłych i starszych, niepełnosprawnych na terenie wsi gminnej.

Jedną z podstawowych instytucji służących wsparciu i pomocy osobom starszym jest Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS) działający na terenie gminy, MGOK , rady sołeckie, parafie. Wszystkie te instytucje poza działaniami pomocowymi próbują inicjować działania integracyjne dla osób w różnym wieku. Są to imprezy i spotkania integracyjne, w tym prowadzenie zespołów ludowych.

Na terenie gminy brakuje miejsc spotkań dla ludzi starszych, zorganizowanych form aktywizacji ludzi starszych. Jedynym takim miejscem są kościoły, MGOPS i MGOK.

Ludzie starsi najchętniej pozostają w środowisku rodzinnym. Jeżeli zachodzi taka konieczność umieszczani są w placówkach opiekuńczych, kiedy stan zdrowia nie pozwala na dalszą opiekę w domu

Niskie dochody rent i emerytur, w tym rolniczych sprawiają, że osoby w starszym wieku należą do najuboższej warstwy społecznej.

Na terenie gminy wzrasta systematycznie od 2005 roku liczba osób starszych i niepełnosprawnych jest rosnąca w związku z tym potrzeby w zakresie opieki medycznej i pomocy społecznej stanowią poważnie wyzwanie dla organizatorów pomocy. Wskazana promocja zdrowia w zakresie utrzymania i poprawy sprawności (fizycznej i psychicznej) osób. Usługi opiekuńcze organizowane są dla osób starszych i niepełnosprawnych. W zależności od posiadanych przez świadczeniobiorcę dochodów są częściowo odpłatne. Gmina zapewnia realizację tych usług w formie zatrudnienia opiekunki środowiskowej, jednak wg danych z ośrodka pomocy społecznej i parafii liczba tych osób jest wyższa. Konieczne jest więc uzupełnienie i rozszerzenie tych działań na teren całej gminy, by nie doprowadzić do izolacji społecznej osób starszych.

Wnioski:

Niska świadomość edukacji w obszarze umiejętności rodzicielskich, niedoskonałość systemu pomocy i interwencji, konieczność koordynacji i niewystarczająca liczba specjalistów do pracy z rodziną dysfunkcyjna (praca Zespołu Specjalistycznego Poradnictwa) są najważniejszymi spośród problemów obszaru rodziny.

Wspieranie rodzin w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową, utrzymanie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego, zatrudnianie asystentów rodzinnych, doradców powinno być na najbliższe lata jednym z celów strategicznych rozwoju społecznego gminy Drohiczyn.

Konieczna jest realizacja projektów celowych kierowanych do grup osób starszych, środowisk rolniczych i niepełnosprawnych. Ważny jest rozwój inicjatyw lokalnych, na bazie posiadanych zasobów lokalowych. Dążenie zgodnie z nowymi trendami pracy do partycypacji i wspierania lokalnych grup, tworzenia nowych organizacji społecznych działających na rzecz konkretnych potrzeb i środowisk.

Należy budować infrastrukturę społeczną na terenie wiejskim gminy poprzez kształtowanie liderów i animatorów, z uwzględnieniem mieszkańców wsi, ich dostępu do usług i aktywności.

2.3.5 KULTURA

Istotnym aspektem strefy społecznej jest szeroko pojęte środowisko kulturowe. Cechy przestrzeni kulturowej wyznaczają kultywowane tradycje kulturalne, pomniki dziedzictwa kulturowego oraz obiekty o szczególnych wartościach dla społeczności lokalnych. Na terenie gminy wyróżnić możemy:

- 13 zespołów obiektów sakralnych, głównie kościelnych i klasztornych,
- Karczmę i młyn,
- 139 obiektów budownictwa wiejskiego, głównie drewnianego,
- 2 obiekty dworsko – parkowe,
- 16 obiektów cmentarnych, w tym 7 czynnych,
- oraz 459 stanowisk archeologicznych, w tym 19 wpisanych do rejestru zabytków.

Organizacją życia kulturalnego zajmuje się Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i dysponujący klubem, salą bilardową, kinem oraz muzeum.

W Ośrodku działają następujące koła zainteresowań:

- plastyczne
- teatralne
- muzyczne

Ponadto zainteresowani mogą korzystać z bogato wyposażonej biblioteki przy Kurii Diecezjalnej i Wyższym Seminarium Duchownym. Istniejące **kino posiada widownię dla 160 osób**. Na terenach wiejskich **zainteresowani mogą skorzystać z 12 świetlic**. Kultywowanie tradycji kulturowych regionu ze szczególnym uwzględnieniem zwyczajów i obrzędów zgodnie z „Kalendarzem obrzędowym wsi” i programem ratowania „ginących zawodów” – organizowanie cyklicznych imprez związanych z ochroną tradycji kulturowych narodowości zamieszkujących region (festiwale, przeglądy, konkursy, targi, jarmarki, warsztaty) oraz promowanie twórców ludowych poprzez umożliwienie eksponowania i sprzedaży ich wytworów, wydawanie folderów zespołów artystycznych i twórców obok MGOK zajmuje się również Muzeum Regionalne w Drohiczynie. Do imprez edukacyjnych należą także:

- Nadbużańska Noc Świętojańska – kultywowanie tradycji;
- uroczystości Świąt Państwowych: 3 Maja, 11 Listopada, Rocznica Powstania Państwa Podziemnego, w których to licznie uczestniczą Szkoły z całej Gminy.
- współorganizowany jest Europejski Złot Wojów Słowian i Wikingów (czerwiec) oraz
- Najazd Polan na Drohiczyn (grudzień) – dwie imprezy plenerowe mające charakter edukacyjno – rozrywkowy.

Na terenie gminy prowadzi działalność 1 zespół artystyczny, 3 koła zainteresowań oraz orkiestra dęta Ochotniczej Straży Pożarnej. Istnieją obiekty rekreacyjno - sportowe w postaci hali sportowej, siłowni, sali gimnastycznej oraz 12 boisk – głównie przyszkolnych. Działalność prowadzą uczniowskie kluby szkolne, koło wędkarskie „Boleń”, koło łowieckie „Cyranka” ponadto powstają wiejskie drużyny piłkarskie.

Na terenie gminy wierni korzystać mogą z obiektów kultu religijnego 4 Parafii Kościoła Rzymsko – Katolickiego oraz 2 Parafii Kościoła Prawosławnego.

Biblioteka zlokalizowana jest w miejscowości gminnej, posiada 3 komputery z dostępem do Internetu, bezpłatnie dla wszystkich użytkowników (również wi-fi). Osobom niepełnosprawnym, jeżeli zaistnieje potrzeba dostarczane są książki do domu. Personel służy radą i pomocą przy obsłudze komputerów bądź w wyszukiwaniu informacji w sieci na dowolny temat. Księgozbiór liczy sobie 40 883 tys. woluminów i jest to drugi co do wielkości księgozbiór w powiecie. Liczba czytelników systematycznie spada to dodatkowo w ramach działań na rzecz kultury organizowane są spotkania autorskie, konkursy, pogadanki, dyskusje nad książką, lekcje biblioteczne, wystawki, gazetki, plakaty.

Tabela 6 Liczba czytelników w latach 2005-2011.

Rok	Ogólnie czytelnicy	Dorośli	Młodzież i dzieci
2005	755	419	336
2006	791	452	339
2007	753	409	344
2008	706	392	314
2009	729	407	322
2010	688	401	287
2011 do 22.11.11	628	353	273

Źródło: opracowanie własne pracowników biblioteki

Tabela 7 Liczba wydarzeń organizowanych przez Bibliotekę w latach 2005-2011

2005	23
2006	32
2007	26
2008	29
2009	25
2010	33
2011 do 22.11.11	25

Źródło: opracowanie własne pracowników biblioteki

Wnioski:

Należy utrzymywać i rozwijać zasoby kultury, wdrażać projekty rozwojowe na rzecz promowania regionu poprzez obiekty sakralne i tradycję wiejską. Zapewniając w ten sposób możliwości budowania tożsamości lokalnej młodych osób. Rozwijać więzi międzypokoleniowe

Wśród potrzeb w zakresie zasobów gminnych pracownicy wskazują na potrzeby szkolenia i zatrudnienia osób opiekujących się świetlicami wiejskimi, zawiązania nowych grup i organizacji, szczególnie poza terenem miasta w celu realizacji zadań pomocowych i integracyjnych.

Wzbogacać zasoby lokalne: biblioteka potrzebuje większych pomieszczeń, zwłaszcza magazynowych.

Bardzo potrzebna jest popularyzacja lokalnych wartości kulturowych i przyrodniczych w odniesieniu do zabytków, tradycji oraz krajobrazu kulturowego.

2.3.6 BEZPIECZEŃSTWO

Wśród obszaru bezpieczeństwa na terenie gminy pojawiają się zjawiska związane z obiektywnym poczuciem ładu i porządku społecznego – realizowanego przez właściwe wypełnianie służby **przez straż, policję oraz subiektywnie** odczuwane, związane z objawami agresji, przemocy, w tym domowej, czy niewypełniania obowiązków rodzicielskich, czy problemem uzależnienia.

Niepokojącym faktem jest to, iż wzrasta liczba osób uzależnionych. Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w roku 2011 z powodu uzależnienia alkoholowego 20 rodzin zostało zgłoszone do objęcia pomocą specjalistycznego leczenia – terapii uzależnień.

W Gminie opracowywany jest co roku Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Podstawowe zadania gminy w tym zakresie to:

- zapewnienie profesjonalnej pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym od alkoholu,
- udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej członkom rodzin osób nadużywających alkoholu,
- prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej, ograniczenie dostępności alkoholu.

Zasadnicze skutki związane z używaniem alkoholu, uzależnieniami w rodzinie występujące na terenie gminy:

- problemy zdrowotne osób pijących i członków ich rodzin,

- dezorganizacja życia rodzinnego,
- łamanie prawa i porządku przez osoby będące pod wpływem alkoholu,
- wypadki i straty ekonomiczne,
- picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

W latach 2005-2011 **liczba stwierdzonych przestępstw** na terenie powiatu siemiatyckiego (kradzieże, rozboje, bójki) stanowi około 40 wydarzeń rocznie wśród młodzieży oraz około 800 dla dorosłych (Źródło : Dane Powiatowej Komendy Policji w Siemiatyczach) .

Wynika z nich, że liczba rocznych przestępstw na terenie gminy to około 100 wydarzeń, w tym 10% z udziałem nieletnich.

Najwięcej jest wśród dorosłych karanych za:

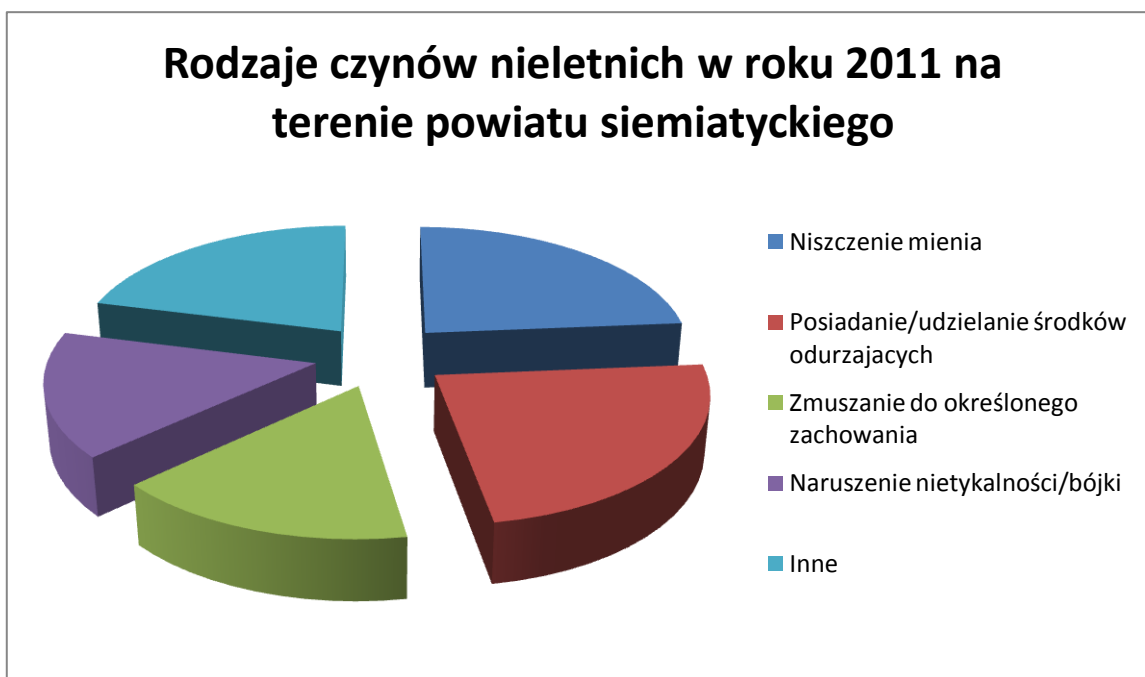
1. kradzieże
2. włamania
3. przestępstwa związane z narkotykami.

Natomiast wśród młodzieży w wieku 13-17 lat w roku 2011 najczęściej występowały zachowania karane związane z:

1. niszczeniem mienia,
2. posiadaniem środków odurzających ,
3. zmuszaniem do określonych zachowań innych, znęcaniem się nad innymi
4. bójkami wśród młodych osób.

Pozytywnym aspektem w tym zakresie jest to, iż w gminna wielkość przestępczości nieletnich to około 10 przestępstw rocznie (odnotowano po jednym wykroczeniu dokonanym przez osobę nieletnią w miesiącu).

Wykres 12 Przestępstwa nieletnich na terenie powiatu siemiatyckiego

Źródło: Komenda Powiatowa w Siemiatyczach

Ze statystyk policyjnych (Posterunek Policji w Drohiczynie) wynika również, że na terenie gminy w roku 2009 przeprowadzonych **zostało 132 interwencje domowe**, a w roku **2010 - 62 interwencje domowe, podczas których założono Niebieskie Karty**. 90% ofiar przemocy domowej stanowią kobiety. Komisariat Policji w Drohiczynie w roku 2009 prowadził 25 postępowań dotyczących przemocy w rodzinie, a w roku 2010 - 24 postępowania dotyczące przemocy w rodzinie. W zgłaszanych interwencjach w roku 2009 sprawcami przemocy było 6 osób uzależnionych bądź nadużywających alkoholu, w roku 2010 – 8 osób. W zgłaszanych interwencjach w roku 2009 sprawcami przemocy było 2 osoby chore psychicznie, w roku 2010 – 1 osoba chora psychicznie

Procedura i dokumentacja Niebieskiej Karty pozwala między innymi na rozpoznanie zaburzeń życia rodzinnego wywoływanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy członkom rodziny (dorosłym i dzieciom) oraz podjęciu działań interwencyjnych. Należały wzmocnić działania służące wdrażaniu procedury “Niebieskiej Karty” na stałe do działań policji, pomocy społecznej w zintegrowanym systemie polityki społecznej. Pomocy rodzinom i ofiarom udziela Zespół Specjalistycznego Poradnictwa, Punkt Konsultacyjny oraz grupy wsparcia.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie świadczy pomoc jednostkom mającym trudności w przystosowaniu się do życia, po opuszczeniu zakładu karnego. W latach 2005-2011 udzielono tego typu pomocy 7 rodzinom.

Tabela 8 Pomoc w latach 2005-2011

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2005		ROK 2008		Rok 2010		Rok 2011	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	-	-	2	6	2	2	3	3

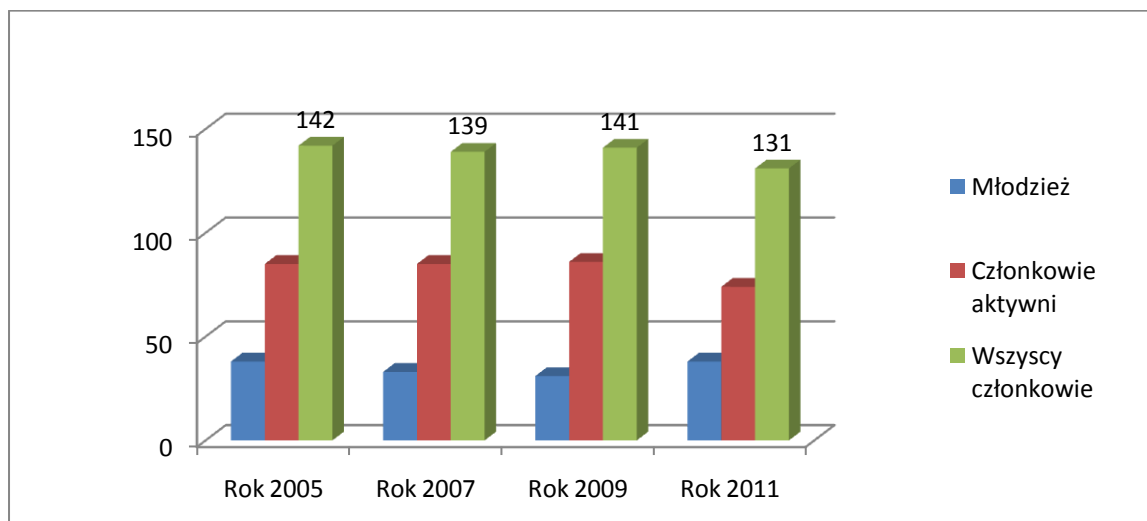
Źródło: sprawozdania MGOPS Drohiczyn

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy działa Ochotnicza Straż Pożarna w Drohiczyne oraz w poszczególnych sołectwach.

Zgodnie z § 4 statutu OSP działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Drohiczyne opiera się w całości na społecznej działalności swoich członków. Poza zatrudnionymi przez Urząd Miejski w Drohiczyne kierowcami-mechanikami, których obowiązkiem jest utrzymanie w gotowości bojowej pojazdów i sprzętu. Począwszy od prac gospodarczo-porządkowych, poprzez działalność sportowo-pożarniczą, pracę z młodzieżowymi drużynami pożarniczymi, uczestnictwo w uroczystościach, aż do działalności ratowniczej całokształt działań bazuje na społecznym zaangażowaniu członków jednostki.

Wymienione jednostki zrzeszają w swoich szeregach od 142 w roku 2005 do 131 w roku 2011 członków.

Wykres 13 Liczba członków OSP w latach 2005-2011

źródło: dane OSP Drohiczyn

OSP jest zarejestrowane w Krajowym Rejestrze prowadzonym przez Sąd Gospodarczy w Białymstoku. Jednostka OSP w Drohiczyne jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Głównym celem straży pożarnych jest gaszenie pożarów i zwalczanie innych klęsk żywiołowych oraz ratowanie ludzi i sprzętu w wypadkach drogowych.

Ilość zdarzeń na terenie Gminy Drohiczyn i udział w działaniach ratowniczo – gaśniczych jednostki OSP Drohiczyn przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 Ilość zdarzeń na terenie gminy Drohiczyn, w których uczestniczyło OSP

Rok /zdarzenie	Pożar	Miejscowe zagrożenie	Razem
2006	28	44	72
2007	10	32	42
2008	26	40	66
2009	23	51	74
2010	14	79	93
2011	25	45	70

Źródło: opracowanie własne OSP Drohiczyn

W ocenie Zarządu OSP większość zdarzeń kwalifikowanych jako "miejscowe zagrożenia" w przypadku wyjazdów tutejszej OSP związana jest z likwidacją skutków zjawisk związanych z działaniem sił natury:

- około 60% zdarzeń związanych jest z wypompowywaniem wody z zalanych obiektów;
- około 30% zdarzeń związanych jest z usuwaniem połamanych drzew, konarów i gałęzi stanowiących utrudnienia w ruchu drogowym;
- pozostałe 10% stanowią wyjazdy do wypadków komunikacyjnych, zdarzeń ze zwierzętami (pomoc OSP w likwidacji gniazd niebezpiecznych owadów itp.), uwalnianiem ludzi oraz innych nietypowych zdarzeń.

W zakresie edukacji wewnątrzorganizacyjnej strażacy uczestniczą w kursach kwalifikacyjnych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną (kursy szeregowych I i II stopnia, kursy operatorów sprzętu, kursy kwalifikowanej pierwszej pomocy).

Wnioski :

Wzrost problemu uzależnienia wśród młodych osób i dorosłych wymaga utrzymania działań pomocowych i wsparcia rodziny. Gmina uchodzi za bezpieczną pod względem przestępczości, ale niepokojące jest zjawisko wzrostowe interwencji Policji wobec przemocy domowej. Konieczna jest weryfikacja, czy jest to związane z edukacją społeczną i wzrostem ujawniania faktów przemocy, czy jednak wzrostem zachowań agresywnych.

Należy utrzymać działania prewencyjne i edukacyjne Policji i OSP.

Zadbać o bezpieczeństwem mieszkańcy związane ze słabą infrastrukturą komunikacyjną, brak chodników i oświetlenia.

Jednym z ważnych, nierozwiązanych problemów rodzin zamieszkujących teren gminy jest niezabezpieczona opieka nad dziećmi w godzinach popołudniowych obrządków .

2.3.7 WNIOSKI CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Obok zasobów ludzkich należy ocenić uwarunkowania realizacji polityki społecznej poprzez analizę SWOT - służącą do badania otoczenia gminy oraz jej wnętrza, czyli określenia silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w uwarunkowaniach ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych.

Analiza SWOT jest podstawą do określenia celów strategicznych. Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych.

Uwarunkowania rozwoju o wynikające z przeanalizowanych czynników sprzyjających i ograniczających rozwój, a także zgłoszone priorytety i aspiracje mieszkańców wskazują na następujące potrzeby i możliwości wykorzystania istniejących szans oraz likwidacji problemów¹:

- konieczność aktywizacji społeczności lokalnej,
- potrzeby tworzenia nowych miejsc pracy i źródeł dochodów mieszkańców wynikające z istniejącego bezrobocia, w tym bezrobocia ukrytego na wsi,
- możliwości rozwoju funkcji usługowych w oparciu o uwarunkowania społeczne,
- konieczność podnoszenia atrakcyjności gminy dla inwestorów przez wyposażenie terenów potencjalnych działalności gospodarczych w infrastrukturę oraz przygotowanie ofert terenowych,
- konieczność tworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, w tym podejmowania działalności nie wymagających dużych nakładów (działalność rzemieślnicza, chałupnicza), a także podejmowania wspólnych przedsięwzięć przez różne podmioty,
- poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, wykorzystać istniejące zasoby, wdrażać projekty skierowane na lokalne potrzeby, programy aktywności lokalnej, by pobudzić i ożywić społeczność, wzmocnić ich tożsamość z gminą, doprowadzić przez samopomoc do usamodzielnienia.

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne położenie na trasie Siemiatycze – Warszawa • Znacząca działalność kościoła– diecezji drohiczyńskiej (seminarium duchowne,	<ul style="list-style-type: none"> • Niska aktywność społeczna dorosłych, młodzieży, brak liderów na terenach wiejskich gminy • wzrost liczby osób uzależnionych wśród

¹ Na podstawie Strategii Rozwoju Zrównoważonego Miasta i Gminy Drohiczyn na lata 2001-2015

<p>Kolegium Teologiczne, biblioteka, archiwum, muzeum)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potencjał ludności (miasto i wieś) • korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego uprawiania różnych form turystyki wiejskiej i agroturystyki, • opracowany Plan Rozwoju Lokalnego, • profesjonalna i zaangażowana kadra samorządowa - szkoły, UM, MGOPS • Pozyskiwanie i realizacja projektów ze środków EFS i innych programów pomocowych • Estetyczny wygląd centrum miasta • Dobra baza noclegowa (kwatery prywatne) • wolne tereny pod inwestycje, • działania samorządu na rzecz wspierania inwestycji, • środowisko naturalne, • infrastruktura techniczna – duży stopień skanalizowania i zwodociągowania, • społeczeństwo wykształcone, • inwestycje z budżetu miasta, • bogactwo kulturowe, • baza sportowa, • funkcjonowanie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, funkcjonowanie MGOPS, funkcjonowanie MGOK i innych instytucji kultury, edukacji • Komisariat Policji, dzielnicowi • Niski wskaźnik popełnianych przestępstw • rozwój działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów: Punkt Konsultacyjny, świetlice terapeutyczne, młodzieży, Zespół Specjalistyczny, grupy, Caritas • Rozwój nowych usług i projektów na rzecz społeczności 	<p>młodzieży i dorosłych</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak stadionu, basenu • niewystarczająca liczba miejsc i ofert spędzania czasu dla mieszkańców, w szczególności dla młodzieży i osób starszych poza miejscowością gminna • wykluczenie młodzieży dojeżdżającej i rodzin rolniczych • odpływ młodych, wykształconych ludzi do ośrodków wielkomiejskich/ brak tożsamości z gminą • starzenie się społeczności • wzrost grupy osób chorych i niepełnosprawnych , szczególnie w grupie pow 65 roku życia • mało grup i organizacji społecznych, • niski poziom partycypacji społecznej • niezabezpieczona opieka nad dziećmi w godzinach popołudniowych obrządków • brak zakładów przetwórstwa produkcji rolnej • zbyt mały zasięg sieci kanalizacyjnej • niedostateczna baza dla rozwoju turystyki • stan rolnictwa (niestabilność rynku rolnego) • ukryte bezrobocie oraz bezrobocie długookresowe, w szczególności wśród kobiet i młodzieży • malejąca dynamika przyrostu podmiotów gospodarczych, • brak instytucji wspierania przedsiębiorczości, • zły stan budynków komunalnych, • słabe zaplecze sanitarne miasta, • brak całodobowego komisariatu, • niskie nakłady finansowe na pomoc społeczną, brak funduszy na realizację potrzebnych usług społecznych • Stan rolnictwa (niestabilność rynku rolnego) • brak miejsc pracy i systemu wsparcia długotrwale bezrobotnych • brak perspektyw dla młodzieży kończącej szkoły – migracja • niska koordynacja pomocy i monitoringu
--	--

	usług społecznych <ul style="list-style-type: none"> • zbyt mały dostęp do świadczeń opiekuńczych, rehabilitacji
Uwarunkowania zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie walorów środowiska naturalnego, • rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej, • środki Unii Europejskiej, • otwarcie na rynki zagraniczne, • poprawa bezpieczeństwa, • współpraca międzygminna, w tym w ramach tzw. związków gmin, • napływ kapitału zagranicznego, • możliwość zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na tereny pod przemysł i usługi produkcyjne • stabilna polityka województwa i państwa • potencjał regionu • malejące bezrobocie • niska/stabilna stopa inflacji • szeroki dostęp do Internetu (dostęp do informacji) • przychylne nastawienie władz regionalnych • pozyskanie środków unijnych i umiejętne ich wykorzystanie • możliwość korzystania z pomocy ekspertów • większe możliwości zdobycia wykształcenie (coraz większa liczba uczelni, kształcenie na odległość poprzez Internet) • zainteresowanie społeczne naturalnymi zasobami, kulturą ludową, wyrobami rękodzielniczymi • promocja zdrowej żywności • kształtowanie się systemu pomocy i wsparcia dla gmin wiejskich w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • marginalizacja regionu Podlasia, • brak instrumentów wspierania przedsiębiorczości i redukcji bezrobocia, • niespójny i niestabilny system prawny, • brak poczucia bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa socjalnego, • odpływ na zewnątrz ludzi młodych, • nieadekwatny podział środków finansowych w stosunku do ilości zadań przekazanych gminom, • przeznaczenie środków pomocowych na inwestycje regionalne lub ponadregionalne, kierowane do dużych ośrodków • powiększanie się dysfunkcji rodzinnych, • postępujący proces ubożenia społeczeństwa, • wzrost chorób - alkoholizm, uzależnienia, choroby psychiczne • wzrost agresji wśród młodzieży – złodziejstwo, grupy przestępcze • brak lokalnych i regionalnych działań przeciwdziałających długotrwałemu bezrobociu, • bierna postawa klientów w kwestii zmiany swojej sytuacji życiowej, • wzrost liczby osób starszych, niepełnosprawnych • relatywnie niskie dochody mieszkańców, • niestabilność prawa, • brak środków na budownictwo komunalne, •

Analiza SWOT wykonana w oparciu o aktualną sytuację społeczno- gospodarczą gminy Drohiczyn niewątpliwie wskazuje, że mocną stroną gminy jest dobre położenie geograficzne i korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa, a także duży wachlarz do rozwinięcia agroturystyki.

Gmina może wykorzystać zasoby ludzkie – sprawny samorząd, instytucje publiczne, kilka organizacji. Posiada opracowany Plan Rozwoju, pozyskuje z sukcesem środki zewnętrzne i rozwija nowe usługi społeczne.

Niestety gmina ma również wiele słabych stron. Jedną z nich to niskie dochody w społeczności, duża liczba osób niepełnosprawnych i starszych. Wyzwaniem dla polityki społecznej jest mała aktywność społeczna, świadomość społeczna a także edukacyjna. W słabych stronach możemy zauważyć, że mimo położenia gminy i zasobów jest małe zainteresowanie agroturystyką i produkcją.

Należy budować infrastrukturę społeczną na terenie wiejskim gminy poprzez kształtowanie liderów i animatorów, rozwijać nowe grupy i organizacje, szczególnie poza terenem miasta w celu realizacji zadań pomocowych i integracyjnych. Budować usługi i aktywności z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców wsi, zadbać o opiekunów w świetlicach wiejskich, rozwijać partnerstwa społeczno-prywatne i partycypację.

Ważne jest, aby wzbogacać zasoby lokalne, popularyzować lokalne wartości kulturowych i przyrodniczych w odniesieniu do zabytków, tradycji oraz krajobrazu kulturowego i w ten sposób budować tożsamość gminy i dbać o jej rozwój gospodarczy. W tym celu można wdrażać projekty rozwojowe.

Zadania pozwalają na zdefiniowanie Celu I Strategii, jakim jest:

Wysoka integracja i aktywność mieszkańców w życiu społecznym gminy

Kolejny obszar wynikający z podsumowania dotyczy między innymi rozwoju oferty zagospodarowania czasu wolnego i wzbogacenia oferty zajęć pozalekcyjnych, kultywowania tradycji w zespołach ludowych. Należy rozwijać zaplecze instytucjonalne, zabezpieczyć niewystarczającą edukację i opiekę przedszkolną.

Konieczna jest realizacja projektów celowych kierowanych do grup osób starszych, środowisk rolniczych i niepełnosprawnych. Ważny jest rozwój inicjatyw na bazie posiadanych zasobów lokalnych. Wsparcie **dla grup starszych, organizacja usług opiekuńczych, dostępność do pomocy przez chorych przewlekle oraz integracja niepełnosprawnych** są wskazywane jako najważniejsze potrzeby obszaru zdrowia i integracji społecznej. Obok nich niezbędna jest **profilaktyka i edukacja społeczna w obszarze** zdrowia osób zamieszkujących tereny wiejskie gminy

Ten obszar znalazłby rozwiązanie poprzez Cel II Strategii : Zwiększenie dostępności i oferty usług społecznych

Ostatni obszar strategiczny dotyczy wspierania rodzin w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową, utrzymanie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego, zatrudnianie asystentów rodzinnych, doradców.

Należy utrzymać poziom wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie :

- Rodzin ubogich z dziećmi, wielodzietne, wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczych ;
- Młodzieży wychowującej się w rodzinach korzystających z pomocy lub na granicy ubóstwa;

Ważną potrzebą gminy są remonty mieszkań w zasobach gminy oraz nowe lokale socjalne na potrzeby rodzin w kryzysach

Wszystkie elementy wsparcia i pomocy odnalazłyby się w **Celu III Strategii jakim jest: Wyrównywanie szans społecznych osób, rodzin i grup najslabszych.**

Analizując problemy i zasoby społeczne można stwierdzić, że występują słabe więzi między mieszkańcami, nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań. Następuje jednak powoli wzrost zaangażowania, pojawiają się przejawy współpracy międzyinstytucjonalnej i wzrost liczby grup społecznych dzięki procesowi partycypacji.

Główne kierunki rozwoju społecznego gminy powinny skupić się z jednej strony na **pomocy i wsparciu grupom najslabszym (III cel):** wpływając na ograniczenie psychospołecznych skutków bezrobocia, ubóstwa (w tym agrarnego) i zabezpieczaniu potrzeb osób starszych – przeciwdziałając ich wykluczeniu. W **niedostatecznie rozwiniętym obszarze edukacji, zdrowia i zabezpieczenia czasu wolnego (II cel)** dbać o wzmocnienie roli rodziny w kształtowaniu postaw dzieci/młodzieży, zabezpieczyć dostęp do profilaktyki, a także integrację osób niepełnosprawnych . W ten sposób **(I cel)** gmina będzie mogła ukierunkować się na rozwój kapitału społecznego, atrakcji/miejsc kulturalnych, aktywny udział mieszkańców w procesach partycypacyjnych, przez co będzie miała większe szanse na zatrzymanie na swoim terenie najlepiej wyedukowanych osób.

Szczegółowa wizja, cele i zadania w tym zakresie zostały spisane w kolejnym rozdziale.

III KIERUNKI INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1 WIZJA SPOŁECZNA

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy za 15 - 20 lat. Wizja określa bardzo ogólnie do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Została więc zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości, wyprowadzone na podstawie uznanych przez społeczność wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania. Wizję rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Drohiczyn określono na podstawie analizy sytuacji społecznej, wyodrębnienia obszarów problemowych oraz mocnych stron.

Wizja gminy Drohiczyn

**Rozwinięta społecznie i partycypacyjna gmina,
w której rodziny i osoby w każdym wieku czują się bezpiecznie
oraz aktywnie korzystają z kultury, edukacji
i kultywują tradycje ludowe.**

Gdzie:

- **wykształcona młodzież chętnie zostaje, rozwija się**
- **funkcjonuje system usług codziennych, kompleksowy system profilaktyki zdrowia i pomocy rodzinie**
- **jest bogata i dostępna oferta konstruktywnych form spędzania wolnego czasu przez młodzież, dzieci, rodziny i osoby starsze**
- **rozwijają się nowe miejsca pracy w obszarach usługowych, produkcyjnych, turystycznych, rolniczych**

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pomogą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych założeń.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cele nadrzędne strategii.

3.2 CELE I PROPOZYCJE DZIAŁAŃ

I Cel strategiczny

Wysoka integracja i aktywność mieszkańców w życiu społecznym gminy

Cele operacyjne:

- I.1 Tworzenie warunków do partnerstwa i budowania aktywności lokalnej.
- I. 2 Rozwijanie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym przez mieszkańców.
- I.4 Przygotowanie młodzieży do aktywnego uczestnictwa w społeczności lokalnej.
- I. 5 Wsparcie liderów młodzieżowych i środowiskowych.
- I.6 Poszerzenie wiedzy mieszkańców o działalność organizacji pozarządowych.
- I. 7 Inicjowanie funkcjonowania organizacji pozarządowych i ich potencjału w gminie
- I. 8 Promowanie i rozwój wolontariatu.
- I.9 Wdrożenie konsultacji społecznych w gminie.
- I.10 Organizacja kampanii informacyjnych.
- I. 11 Usprawnienie kanałów informacyjnych pomiędzy społecznością lokalną a władzami gminy.
- I. 12 Promocja twórczości ludowej, produktów regionalnych, tradycji lokalnej.
- I. 13 Powstanie nowych miejsc pracy w sektorze usług codziennych, agroturystyki, rękodzielnictwa, rolnictwa
- I. 14 Budowanie partnerskich relacji między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych.
- I.15 Wspieranie powstawania lokalnych inicjatyw obywatelskich
- I. 16 Rozwój ekonomii społecznej w gminie.
- I. 17 Promocja społecznej odpowiedzialności biznesu.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ:

1. Przygotowanie i prowadzenie wizualizacji gminy, promocji tradycji i produktów lokalnych na stronie www, w mediach i publikacjach lokalnie, regionalnie i w kraju.
2. Edukacja (szkolenia, warsztaty, informacja) społeczności gminy w obszarze partycypacji i inicjatyw lokalnych.
3. Udział społeczności w organizowanych przez ngo i samorząd akcjach społecznych, w tym edukacyjnych.

4. Organizacja i prowadzenie świetlic w społecznościach lokalnych oraz przy sołectwach - miejsc spotkań mieszkańców.
5. Edukacja w zakresie umiejętności społecznych i przedsiębiorczości liderów młodzieżowych, środowiskowych, społeczności.
6. Włączanie dzieci i młodzieży w działania na rzecz własnego środowiska i innych potrzebujących osób.
7. Współpraca instytucji pomocowych ze szkołami i współorganizowanie: akcji, imprez.
8. Rozwój działalności grup wolontariatu działających przy MGOPS, Caritasie i innych instytucjach.
9. Wdrożenie lokalnego konkursu „8 Wspaniałych”.
10. Nagradzanie działalności społecznej.
11. Podejmowanie działań integracyjnych – piknik integracyjny.
12. Wyznaczenie osoby odpowiadająca za współpracę z ngo w urzędzie.
13. Pozyskiwanie środków i zasobów na lokalne inicjatywy i projekty.
14. Przygotowywanie i realizacja projektów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.
15. Wspieranie finansowe i merytoryczne działań organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w zakresie realizacji zadań publicznych przez samorząd gminy.
16. Tworzenie nowych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych (koła wolontariatu, koła gospodyń, grupy samopomocowe, grupy tematyczne) na terenach miasta i gminy.
17. Organizacja pomocy merytorycznej i doradczej „młodemu” (funkcjonującym do 2 lat) organizacjom przez pracowników samorządu.
18. Szkolenie i doradztwo dla grup i organizacji.
19. Prowadzenie poradnictwa prawnego, Punktu Konsultacyjnego dla mieszkańców i ngo.
20. Włączenie mieszkańców do działań w organizacjach pozarządowych.
21. Przygotowanie i wdrożenie cyklicznych Programów Aktywności Lokalnej w gminie.
22. Realizacja projektów celowych kierowanych na wzrost aktywności w gminie.
23. Utworzenie, aktualizacja oraz prowadzenie bazy danych o działających liderach, grupach i organizacjach.
24. Przekazanie dotacji w trybie pozakonkursowym na realizację projektów i inicjatyw lokalnych przygotowanych przez ngo/grupy nieformalne.
25. Współpraca i współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie zadań realizowanych przez MGOPS, szkoły i instytucje pomocowe.
26. Dostarczanie informacji oraz wsparcia umożliwiającego podejmowanie przez obywateli najlepszych z możliwych decyzji we własnych sprawach.

27. Organizacja społecznych sesji Rady Miejskiej (specjalne posiedzenie poświęcone sprawom społecznym).
28. Prowadzenie cyklicznych spotkań ngo z władzami (min 2 razy w roku)
29. Przeznaczenie lokalu przez samorząd na prowadzenie działalności ngo/grup/liderów.
30. Prowadzenie zajęć rękodzieła, garncarstwa i innych tradycyjnych umiejętności .
31. Cykliczna edukacja regionalna, agroturystyczna w społeczności poprzez media i szkolenia.
32. Organizowanie spotkań przedstawicieli biznesu z Burmistrzem dotyczących projektów i dokumentów gminnych.
33. Działalność promocyjno - wydawnicza poświęcona możliwościom lokalnym i rozwojowi społecznemu gminy.
34. Tworzenie programów sprzyjających tolerancji i integracji z ludźmi o odmiennych cechach psychofizycznych i umysłowych.
35. Stworzenie „mapy” zasobów obszaru ekonomii społecznej na terenie jej upowszechnienie raz w roku (strony [internetowe urzędu](#) oraz ngo).
36. Organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli biznesu z Burmistrzem.
37. Zorganizowanie i przeprowadzenie konkursu na Społeczny Biznes Gminy.
38. Udział w szkoleniach dla pracowników samorządu/ngo w obszarze ekonomii społecznej- minimum raz w roku, zakończone wspólnie wypracowanym projektem.
39. Zorganizowanie we współpracy z ROPS wizyty studyjnej dla biznesu w charakterze dobrych praktyk w wybranym miejscu w Polsce.

Cel strategiczny II

Zwiększenie dostępności i oferty usług społecznych

- II.1. Działania na rzecz umocnienia roli rodziny.
- II.2. Pozyskiwania i wzmocnienie zasobów specjalistów dla gminy.
- II.3. Dobra opieka medyczna, zwiększenie oferty usług specjalistycznych
- II.4. Dostępne specjalistyczne lecznictwo, terapia i interwencja.
- II.5. Profesjonalna profilaktyka uniwersalna i alternatywna.
- II.6. Utrzymanie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

- II.7. Nowoczesny system rekreacji.
- II.8. Dostępność oferty edukacyjnej i usług opiekuńczych.
- II.9. Rozszerzenie usług społecznych, programów edukacyjnych, terapeutycznych, doradczych
- II.10. Wysoka jakość i dostępność infrastruktury lokalowej - edukacyjnej, sportowej, kulturowej
- II.11. Promowanie i wspieranie różnorodnych form spędzania czasu wolnego
- II.12. Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież, rodziny.
- II.13. Zwiększenie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych
- II.14. Minimalizowanie izolacji i osamotnienia ludzi starszych, samotnych, niepełnosprawnych.

Działania :

1. Utworzenie, aktualizacja oraz upowszechnienie bazy danych o usługach, aktywnościach na terenie gminy.
2. Kontynuacja i innowacja gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.
3. Organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi sztuki, kultury, literatury i polityki.
4. Organizacja spotkań i ożywienia czytelnictwa wśród dorosłych, dzieci i młodzieży..
5. Tworzenie nowych przedsięwzięć kulturalnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym, m.in. organizacja cyklicznych imprez.
6. Kontynuacja pozalekcyjnych klubów, kół zainteresowań, UKS w szkołach, MGOK, zespołów i innych aktywności w instytucjach.
7. Rozwój grup nieformalnych, kół związanych z tradycją ludową, kulturą lokalną, aktywnością społeczną.
8. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla mieszkańców – z zakresu kultury, muzealne-warsztaty archeologiczne (projekt turystyczny) ekologicznej, nowoczesnych technologii, tradycji ludowych, zdrowego stylu życia.
9. Ułatwienie dzieciom i młodzieży spoza miejscowości gminnej konstruktywnego spędzania czasu wolnego. Przygotowanie inicjatyw lokalnych, pozyskanie środków i zaplecza do tych działań.
10. Organizowanie turniejów sportowych, rodzinnych.
11. Prowadzenie zaplecza sportowego.
12. Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (kolonii, półkolonii, obozów, zimowisk)
13. Rozwijanie i organizowanie różnych form samopomocy i spędzania czasu wolnego wśród osób starszych. Współpraca z Klubem Seniora/ Organizacja „Dnia Seniora”

14. Prowadzenie Klubu Seniora, Klubu dla osób starszych i niepełnosprawnych.
15. Wprowadzenie usług asystenta rodzinnego na teren gminy.
16. Realizacja Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy.
17. Rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej , w szczególności w sołectwach.
18. Prowadzenie informacji i edukacji na temat zagrożeń, przestępstw i przemocy wobec osób starszych, dzieci i rodzin, przeprowadzonej w społeczności lokalnej
19. Organizowanie konkursów, festynów promujących życie w trzeźwości.
20. Wdrożenie Programu w zakresie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
21. Prowadzenie Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
22. Prowadzenie Zespołu Specjalistycznego Poradnictwa.
23. Organizacja spotkań integracyjnych, międzypokoleniowych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki, festyny.
24. Pozyskanie środków lub zasobów specjalistycznych dla realizacji usług medycznych.
25. Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia.
26. Prowadzenie grup wsparcia dla osób potrzebujących (uzależnionych i ich rodzin, samotnych rodziców, niepełnosprawnych, itp.)
27. Podnoszenie kwalifikacji i edukacja gminnych kadr edukacyjnych, obszaru kultury, zdrowia i bezpieczeństwa, pozyskiwanie specjalistów.
28. Organizacja alternatywnych form wychowania przedszkolnego z zabezpieczeniem placu zabaw i aktywności rodziców dzieci korzystających z oferty.
29. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.
30. Edukacja, terapia i wsparcie z zakresu problematyki uzależnień wśród rodzin, dzieci i młodzieży.
31. Szkolenia dla dzieci/młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa.
32. Edukacja i prewencja w zakresie zagrożeń umacniająca poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.
33. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.
34. Modernizacja, remont i doposażenie bazy oświatowej, rekreacyjnej i kulturalnej.
35. Organizacja remontów lokali gminnych, zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych rodzin.
36. Dalsza poprawa infrastruktury komunikacyjnej w gminie, stanu dróg, chodników

Cel Strategiczny III
Wyrównywanie szans społecznych osób, rodzin i grup najslabszych.

Cele operacyjne:

- III.1 Przeciwdziałanie nieprzystosowaniu społecznemu, zagrożeniu marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
- III. 2 Profilaktyka zachowań antysocjalnych oraz przemocy w społeczności.
- III. 3 Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka.
- III. 4 Wzrost świadomości praw i możliwości pomocy wśród osób, rodzin najslabszych.
- III. 5 Prowadzenie efektywnych usług na rzecz osób, rodzin, grup potrzebujących wsparcia, w tym opiekuńczych, rehabilitacyjnych osób starszych.
- III. 6 Wspieranie osób niepełnosprawnych.
- III. 7 Aktywizacja społeczna i zawodowa bezrobotnych .
- III. 8 Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom.
- III. 9 Skuteczne programy przeciwdziałania ubóstwu wśród mieszkańców.
- III. 10 Profesjonalna pomoc terapeutyczno-interwencyjna.
- III. 11 Wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie koordynacji i monitorowania potrzeb i usług społecznych oraz ich jakości w gminie
- III. 12 Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie integracji zawodowej i społecznej.

Działania

1. Stała diagnoza środowiska oraz osób wymagających wsparcia ; organizacja pomocy w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych.
2. Edukacja grup najslabszych w zakresie praw i możliwości pomocy (prowadzenie punktu konsultacyjnego, Zespołu Specjalistycznego Poradnictwa, dodatkowe spotkania, informacje medialne, kampanie itp.)
3. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
4. Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych osobom starszym w miejscu zamieszkania.

5. Współpraca z rodziną osób starszych, niepełnosprawnych.
6. Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich w życiu społeczności lokalnej.
7. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób niepełnosprawnych.
8. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i interwencyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
9. Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Programu Przeciwdziałania Narkomani. Opracowanie programu Wspierania rodziny.
10. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym trwale bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i patologiami społecznymi)
11. Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez podpisywanie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych.
12. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz między instytucjami i organizacjami na terenie powiatu na rzecz zmniejszania bezrobocia.
13. Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej (wprowadzenie instrumentów aktywnej integracji)
14. Doskonalenie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie psycho –emocjonalnym.
15. Prowadzenie pomocy psychologicznej – porady psychologa przy MGOPS
16. Rozwijanie klubowych i świetlicowych form pomocy dla dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
17. Prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży przy MGOPS oraz przy szkołach.
18. Pozyskanie dotacji i dofinansowań na prowadzenie i rozwijanie oferty zajęć świetlicy
19. Budowanie systemu wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających przemocy i terapii dla sprawców.
20. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej.
21. Organizowanie wolontariatu, zmierzające do integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na rynku pracy.
22. Organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych, staży dla młodzieży, możliwości odbywania przygotowania zawodowego w miejscu pracy.
23. Udzielanie wsparcia w formie pomocy rzeczowej: żywność – pozyskiwanie żywności w ramach Programu PEAD Prowadzenie punktu wydawania posiłków przy MGOPS Drohiczyn.

24. Prowadzenie klubu dla osób z niepełnosprawnością, osób starszych na zasadach samopomocy.
25. Współpraca z PFRON w zakresie realizacji programów na rzecz osób niepełnosprawnych.
26. Prowadzenie punktu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych- współpraca z PCPR
27. Wspieranie programów edukacyjnych na temat zagrożeń, przestępstw i przemocy wobec osób starszych.
28. Zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania, świadczone przez opiekunkę środowiskową MGOPS.
29. Dostarczanie usług i świadczeń pomocy społecznej rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej.
30. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich: posiłków w szkołach, stypendiów, artykułów szkolnych, wyjazdów wakacyjnych.
31. Prowadzenie punktu informacyjnego w zakresie zagadnień dotyczących świadczeń rodzinnych.
32. Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych

3.3 Harmonogram realizacji strategii na lata 2012-2013

Rozdział ten to szczegółowy harmonogram działań gminy w odpowiedzi na wynikające z potrzeb- cele i zadania zapisane w strategii w najbliższym czasie- czyli w latach 2012-2013.

Autorzy strategii oraz Zespół ds. Aktualizacji i Monitoringu będą w trakcie opracowywania kolejnych harmonogramów oraz modyfikacji zadań/celów strategicznych wpisywać priorytetowe działania, projekty i programy właśnie w tym miejscu.

Część z zadań wybranych jako priorytetowe w poniższym harmonogramie na najbliższe lata ma już zabezpieczone finansowanie ze środków gminnych, krajowych, pomocowych z zewnątrz.

Pozostałe wymagają pozyskania środków zewnętrznych lub zabezpieczenia ich w sposób wiążący przez Radę Miejską.

Numer działa nia	CELE STRATEGICZNE/ KIERUNKI DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	WAŻNOŚĆ	OKRE S REAL IZACJ I	WSKAŹNIKI	FINANSE
Cel I Strategiczny : Wysoka integracja i aktywność mieszkańców w życiu społecznym gminy						
1	Edukacja (szkolenia, warsztaty, informacja) społeczności gminy w obszarze partycypacji i inicjatyw lokalnych.	Urząd Miejski, instytucje szkolące, ngo, grupy i liderzy	Bardzo ważne	2012 /2013	Organizacja min 2 szkoleń w roku dla organizacji lub liderów, min 30 osób Organizacja min 1 kampanii edukacyjnej skierowanej do społeczności w roku w mediach lokalnych. Opracowanie Programów gminnych w 2013 roku w trybie partycypacji społecznej	Budżet gminy, środki zewnętrzne-Projekt „Teraz młodzież – program aktywnej integracji młodzieży”, ROPS, FIO, ok. 5000 zł

2	Organizacja i prowadzenie świetlic na terenie miasta i przy sołectwach - miejsc spotkań mieszkańców.	Urząd Miejski, sołtysi, liderzy, szkoły, ngo, spółdzielnie	Bardzo ważne	Od połowy 2012	<p>Adaptacja, przygotowanie min 3 budynków remiz na miejsca spotkań.</p> <p>Przeszkolenie min 10 liderów z terenu gminy do prowadzenia świetlic.</p> <p>Realizacja zadań przez nowych liderów od połowy 2012 roku. Świetlice zapewniają opiekę od okresu wakacji dzieciom i młodzieży.</p>	Budżet gminy, środki zewnętrzne PROW, szkolenia ROPS, budżet MGOPS
3	Wspieranie finansowe i merytoryczne działań organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w zakresie realizacji zadań publicznych .	Urząd Miejski, OWOP Białystok, PCPCR, ROEFS Białystok,	Bardzo ważne	2012, 2013	<p>Identyfikacja liczby i rodzajów grup, wzmocnienie ich pracy i kompetencji, wsparcie finansowe, partnerstwa, liczby, dokumenty</p> <p>Współorganizacja wydarzeń z ngo, grupami i sołectwami. Prowadzenie raz w miesiącu poradnictwa prawnego i specjalistycznego dla grup.</p> <p>Realizacja Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na terenie gminy</p>	<p>Budżet gminy na współpracę z ngo jest ujęty w budżecie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Dodatkowo pozyskane środki zewnętrzne, np. z EFS</p>

4	Tworzenie nowych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych (koła wolontariatu, koła gospodyń, grupy samopomocowe) na terenie miasta i terenach wiejskich gminy.	Społeczność w sołectwach, grupy, liderzy, instytucje	Ważne	2012, 2013	<p>Powstanie min 2 grup nieformalnych i jednej organizacji w ciągu 2 lat.</p> <p>Reaktywowanie min 1 KGW w gminie.</p> <p>Funkcjonowanie min 3 grup samopomocowych, z liczba około 20 - 30 osób.</p> <p>Prowadzenie grupy wolontariatu młodzieży i osób dorosłych w gminie.</p>	Bezinwestycyjnie, jedynie KGW może potrzebować środków gminnych, czy innych, 3000 zł.
5	Przygotowanie i wdrożenie cyklicznych Programów Aktywności Lokalnej w gminie.	Urząd Miejski, radni, MGOPS, młodzież, instytucje szkoleniowe, 3 sołectwa, rada mieszkańców	Bardzo ważne	2012 2013	<p>Przygotowanie i uchwalanie Programu Aktywności Lokalnej na 2012/2013.</p> <p>Udział w PAL około 150 osób.</p> <p>Wzrost aktywności w 3 sołectwach i w radzie mieszkańców, przeszkolenie min 4 grup liderów młodzieży, dorosłych.</p> <p>Nowe inicjatywy w liczbie 5 rocznie w gminie w ramach PAL:</p>	Realizacja projektu systemowego MGOPS ok. 120.000 zł Środki gminy ok. 10000

6	Cykliczna edukacja regionalna, agroturystyczna w społeczności poprzez media i szkolenia.	Urząd Miejski, instytucje szkolące, MGOK, ngo, grupy i liderzy	Bardzo ważne	2012, 2013	Wypromowanie identyfikacji lokalnej i regionalnej, istnienia logo i produktów, ulotek, stron WWW Min 1 szkolenie, ilość podmiotów zaangażowanych min 5, min 1 publikacja w mediach i gazecie lokalnej, wzrost wiedzy i kompetencji w społeczności	Urząd Miejski, instytucje szkoleniowe, środki pomocowe
Cel 2 Zwiększenie dostępności i oferty usług społecznych						
1	Utworzenie, aktualizacja oraz upowszechnienie bazy danych o usługach, aktywnościach na terenie gminy.	Urząd Miejski, instytucje szkolące, MGDK, szkoły, parafie, ngo, grupy i liderzy, społeczność	Bardzo ważne	2012 utworzenie od 2013 aktualizacja	Przygotowanie bazy danych wg tabel i konsultacje wpisów na stronie WWW UM oraz szkół. Funkcjonowanie bazy od połowy 2012 roku. Aktualizacja danych raz w roku.	Bezinwestycyjnie

2	Ułatwienie dzieciom i młodzieży spoza miejscowości gminnej konstruktywnego spędzania czasu wolnego. Przygotowanie inicjatyw lokalnych, pozyskanie środków i zaplecza do tych działań.	Szkoły, MGOK, ngo, grupy i liderzy	Ważne	2012, 2013	<p>Przygotowanie projektów zewnętrznych na dodatkowe zajęcia i wydarzenia.</p> <p>Uruchomienie min 3 miejsc form spędzania czasu w gminie dodatkowo do końca 2013 roku.</p> <p>Prowadzenie nowych zajęć od 2013 roku dla min 100 dzieci.</p> <p>Remont i wyposażenie min 1 świetlicy w roku</p> <p>Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych integracja środowiska</p>	
3	Prowadzenie Zespołu Specjalistycznego Poradnictwa.	Urząd Miejski, MGOPS, specjaliści	Bardzo ważne	2012, 2013	Funkcjonowanie poradnictwa prawnego, pedagogicznego, psychologicznego i doradcy zawodowego raz w tygodniu do dyspozycji społeczności gminy.	Środki Urzędu Miejskiego, MGOPS, zewnętrzne
4	Organizacja spotkań integracyjnych, międzypokoleniowych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki.	Urząd Miejski, MGOPS, MGOK, Klub dla osób niepełnosprawnych, Klub Seniora, PCPR, ngo, grupy i liderzy	Bardzo ważne	2012, 2013	<p>Wzrost aktywności mieszkańców. Organizacja min 3 imprez i wydarzeń.</p> <p>Udział w spotkaniach min 100 osób.</p> <p>Wzrost aktywności osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	Środki Urzędu Miejskiego, MGOPS, MGOK, wewnętrzne

5	Organizacja alternatywnych form wychowania przedszkolnego z zabezpieczeniem placu zabaw i aktywności rodziców dzieci korzystających z oferty.	Urząd Miejski, szkoły, instytucje prywatne, MGOK, ngo	Ważne	2012 /2013	Funkcjonowanie 4 punktów przedszkolnych. Pozyskanie środków na min 1 plac zabaw w roku. Prowadzenie edukacji dla rodziców w formie warsztatów, min 2 razy w roku dla 50 rodziców.	Środki Urzędu Miejskiego, pomocowe FIO, EFS, MGOPS
6	Modernizacja, remont i doposażenie bazy oświatowej, rekreacyjnej i kulturalnej.	Urząd Miejski, instytucje, szkoły, MGDK, ngo, grupy i liderzy	Ważne	2012, 2013	Przygotowanie inicjatyw lokalnych, pozyskanie środków i zaplecza do tych działań. Remont i wyposażenie min 1 świetlicy, 1 szkoły/placówki w roku Funkcjonalna baza, nowocześnie wyposażona.	Środki Urzędu Miejskiego, zewnętrzne pomocowe
Cel 3:						
1	Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich w życiu społeczności lokalnej Prowadzenie klubu dla osób z niepełnosprawnością, osób starszych na zasadach samopomocy	Urząd Miejski, MGOPS, MGOK, Klub Seniora, PCPR, ngo, grupy i liderzy	Bardzo ważne	2012, 2013	Wzrost aktywności mieszkańców. Organizacja min 3 imprez i wydarzeń. Stałe funkcjonowanie Klubów dla osób starszych i niepełnosprawnych. Udział w klubach i spotkaniach ok 50 osób.	Budżet Urzędu Miejskiego, środki zewnętrzne, EFS

2	<p>Opracowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny</p> <p>Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Programu profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii</p> <p>Prowadzenie LZI</p>	<p>Szkoła, Policja, MGOPS, GKRPA, Sąd, instytucje pomocowe</p>	Bardzo ważne	2011 /2013	<p>Funkcjonowanie lokalnego zespołu interdyscyplinarnego</p> <p>Organizacja spotkań zespołu minimum raz w kwartale.</p> <p>Prowadzenie punktu poradnictwa psychologicznego/prawnego w ramach ZSP</p> <p>Przygotowanie diagnozy oraz uchwalenie programu przez Radę Miejską w XII 2012/2013</p>	<p>Budżet samorządu ok. 10 000 zł, środki zewnętrzne z MPiPS ok. 50.000,00 zł</p>
3	<p>Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej (wprowadzenie instrumentów aktywnej integracji)</p>	<p>Urząd Miasta, MGOPS, PUP Siemiatycze, PCPR, ngo, grupy i liderzy</p>	Bardzo ważne	2012, 2013	<p>Wzrost liczby rodzin usamodzielnianych.</p> <p>Organizacja min 3 szkoleń dla bezrobotnych w roku.</p> <p>Przygotowanie partnerskich projektów z PUP, pozyskanie dodatkowych środków.</p> <p>Prowadzenie Zespołu Specjalistycznego Poradnictwa przy MGOPS.</p>	<p>Budżet Urzędu Miasta, środki zewnętrzne, EFS</p>

4	<p>Udzielanie wsparcia w formie pomocy rzeczowej: żywność – pozyskiwanie żywności w ramach Programu PEAD</p> <p>Prowadzenie punktu wydawania posiłków przy MGOPS Drohiczyn.</p>	<p>Urząd Miasta, MGOPS, MGDK, Caritas, inne ngo, grupy i liderzy</p>	<p>Bardzo ważne</p>	<p>2012, 2013</p>	<p>Udzielanie wsparcia w żywności ok 20 - 30 rodzinom raz w miesiącu.</p> <p>Zaangażowanie Caritas i innych ngo w rozdawnictwo żywności.</p> <p>Codziennie wydawanie posiłków 20 - 30 rodzinom w ramach MGOPS.</p>	<p>Budżet Urzędu Miasta, środki rządowe</p>
5	<p>Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych</p>	<p>OPS, przew. rady, koordynatorzy projektów</p>	<p>Ważne</p>	<p>I kwartał każdego roku kalendarzowego</p>	<p>Przygotowanie i przedstawienie na Sesji Rady sprawozdania z realizacji strategii- programów/projektów wraz z rekomendacjami dotyczącymi potrzeb społecznych</p>	<p>Bezinwestycyjne</p>

IV. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

4.1 MONITORING STRATEGII

Rozdział ten określa organizację, zasady, odpowiedzialność poszczególnych organów, a także sposoby wdrażania strategii oraz sposób jej monitorowania.

Burmistrz Drohiczyzna, po uchwaleniu dokumnetu przez Radę Miejską jest odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz powołanie i funkcjonowanie Zespołu ds. Aktualizacji i Monitoringu Strategii.

Rada Miejska - pełni bieżący nadzór nad realizacją Strategii; czuwa, aby przy tworzeniu budżetu uwzględniany był dwuletni harmonogram strategii, uchwała zmiany w strategii, programy i projekty służące realizacji Strategii .

Koordynator wdrażania strategii- Kierownik MGOPS

- zapewnia, aby instytucje zaangażowane w proces tworzenia, a po powołaniu każdy z członków Zespołu ds. Aktualizacji i Monitoringu posiadał aktualną wersję strategii oraz harmonogram strategii, a także programy realizacyjne
- gromadzi dokumentację związaną ze strategią (uchwały, sprawozdania, protokoły ze spotkań zespołu, uchwały);
- prowadzi monitoring realizacji strategii (wskaźników realizacji)
- współorganizuje dwa razy w roku spotkania zespołu w I kwartale oraz w IV kwartale,
- opracowuje informacje o realizacji strategii,
- przedkłada informacje podczas sesji Rady Miejskiej w I kwartale każdego roku kalendarzowego;
- opracowuje wraz z zespołem harmonogram na 2 lata .

Zespół ds. Aktualizacji i Monitoringu

- uczestniczy 2 razy w roku w posiedzeniach Zespołu ;
- każdy z członków Zespołu przygotowuje materiał roboczy na spotkanie dotyczący wdrażania strategii;
- opracowuje i analizuje materiał z monitoringu, opiniuje harmonogram realizacji;
- wspiera gminę w przygotowaniu badań monitoringowych;
- opracowuje wraz z koordynatorem harmonogram/projekty/programy roczne.

Zapewnienie spójności strategii z innymi dokumentami strategicznym

Podmioty zarządzające i realizujące zadania strategiczne powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy Strategii były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy. W przypadku aktualizacji pozostałych dokumentów strategicznych stosowne zmiany winny być uwzględniane również w niniejszej strategii.

System aktualizacji strategii

zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Koordynatora, opiniowane przez Zespół ds. aktualizacji podczas spotkania roboczego i zatwierdzane przez Radę Miejską w I kwartale roku kalendarzowego raz na 2 lata.

- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie, co pół roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji,
- sprawozdanie z wdrażania Strategii będzie opracowane w formie pisemnej i przedstawiane raz w roku (w I kwartale, po zebraniu informacji od instytucji i Zespołu ds. Aktualizacji i Monitorowania) podczas Sesji Rady Miejskiej;
- część diagnostyczna (rozdział I i II) będzie poddawana **przeglądowi oraz aktualizacji** raz na 4 lata,
- część „programowa” (rozdział III działania/zadania i harmonogram) będzie poddawana **przeglądowi i aktualizacji co 2 lata;**
- sporządzany **w formie aktualizacji harmonogram będzie tworzony na kolejne 2 lata (zadanie to odbywać się będzie pod koniec roku kalendarzowego)**
- po wprowadzeniu zmian w strategii Koordynator Zespołu zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji strategii.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Miejską powinien być opublikowany na stronie internetowej, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania strategicznego oraz wszystkim jednostkom i instytucjom których działalność może przyczynić się do realizacji strategii.

Odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz dostosowanie wszystkich planów i programów do jej ustaleń jest Burmistrz Gminy.

Najlepszym kryterium monitoringu i ewaluacji strategii będą zmiany w zmniejszeniu eskalacji problemu lub całkowitym jego wyeliminowaniu. Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy.

Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji, organizacji i grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zebrane w trakcie spotkań Zespołu ds. Aktualizacji i Monitoringu.

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie pod kątem :

- stopnia realizacji założeń oraz celów;
- zrealizowanych wskaźników zapisanych w harmonogramie
- kwot przeznaczonych i pozyskanych na realizację projektów i programów;
- efektywności, rzetelności i jakości realizowanych w jej ramach zadań.

Zasady realizacji strategii

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Drohiczyn na lata 2012-2020 ma na celu wytyczenie głównych kierunków działań zmierzających do rozwiązywania istniejących problemów i zapobiegania powstawaniu negatywnych zjawisk dotyczących lokalną społeczność. Stanowi ona instrument nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze miasta i gminy, którego rolą jest pobudzanie do aktywnej postawy w dążeniu do rozwiązywania problemów społecznych organizacji pozarządowych, środowisk i instytucji działających w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania, kultury; do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej, jaką jest gmina Drohiczyn.

„Jakość życia” jest szerokim pojęciem, a składa się na nie to wszystko, co potrzebne jest jednostce do godnego życia, a także wszystko, co wpływa na poczucie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego jednostki. Przedstawione opracowanie jest podstawą do przygotowania i realizacji szczegółowych programów obejmujących swym zakresem poszczególne zagadnienia oraz ma służyć zachowaniu spójności pomiędzy tymi programami, ich wzajemnemu uzupełnianiu się i traktowaniu prób rozwiązywania problemów w sferze społecznej w sposób komplementarny.

Ze Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych są powiązane inne dokumenty programowe opracowane w kierunku realizacji wyznaczonych tu zadań, w zakresie lokalnej polityki społecznej /opracowywane corocznie, czy wieloletnie/:

- Program Profilaktyki i opieki nad Dzieckiem i Rodziną,
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- Program Przeciwdziałaniu Narkomanii,
- Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego.

Zarówno diagnoza stanu istniejącego, analiza mocnych i słabych stron, uwarunkowań wewnętrznych społeczności lokalnej oraz jej szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań zewnętrznych, będą poddawane okresowej ocenie i w zależności od potrzeb aktualizowane i modyfikowane. Przy opracowywaniu poszczególnych programów na kolejne lata analizowane będą dotychczasowe ich założenia i wyniki realizacji, aby stale zwiększać efektywność ujętych w nich działań i dopasowywać ich zakres do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności. Koordynatorem wdrożenia niniejszej strategii będzie Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie przy zachowaniu zasady, że za kształt i realizację powyższej Strategii odpowiadają władze Gminy, podmioty współpracujące i adresaci programów.

Biorąc pod uwagę złożoność sytuacji społecznej w kraju, jak też w naszej gminie, mnogość problemów niezwykle ważna jest wrażliwość społeczna osób będących w stanie nieść pomoc bliźnim w czynieniu ich życia lepszym i bardziej ludzkim.

4.2 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie Drohiczyn wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Źródła te można podzielić na cztery grupy:

1. Pierwszą grupę stanowią środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
2. Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych. Pozyskiwaniem tych środków powinny się zająć organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy.
4. Środki pomocowe, w tym Europejski Fundusz Społeczny (EFS) poprzez działania zapisane w Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego, Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich.

ZAKOŃCZENIE

Strategia powinna być realizowana z wykorzystaniem następujących zasad:

Zasada pomocniczości

Wysiłki głównych realizatorów strategii muszą się koncentrować na tych zadaniach, których wykonania nie można przekazać innym podmiotom i, które muszą zostać wykonane przez sektor publiczny. Zadania wytyczone w strategii dotyczą pomocy mieszkańcom gminy, ale w dużej mierze wykonane muszą zostać przy współpracy adresatów strategii z podmiotami publicznymi. Tam, gdzie jednostki społeczne będą w stanie poradzić sobie same ze swoimi problemami, instytucje publiczne ingerować nie będą.

Zasada solidaryzmu

Niektóre zadania i obowiązki muszą być rozłożone na wszystkich adresatów strategii. Dotyczy to głównie zadań z zakresu walki z bezrobociem, pomocy osobom niepełnosprawnym, zapobieganiu powstawaniu dysfunkcji w rodzinach.

Zasada zrównoważonego rozwoju

Rozwój społeczno – gospodarczy przy realizacji projektów o dłuższym czasowo zasięgu zachodzić musi przy zachowaniu równowagi pomiędzy elementami ekologicznymi, społecznymi i przestrzennymi. Stanowi to warunek niezbędny do podniesienia poziomu życia na terenie miasta i gminy, jak i funkcjonowania miejscowych instytucji.

Zasada rozwoju wielokierunkowego

W początkowym etapie wdrażania strategii realizowane powinny być działania, w których gmina ma już pewne doświadczenie i są one łatwiejsze do wykonania. W kolejnym etapie wdrażane powinny być innowacyjne przedsięwzięcia.

Zasada równości szans do świadczenia usług publicznych

Zakłada się tu otwartość do świadczeń i usług publicznych. Adresaci programu liczyć mogą na wsparcie ze strony realizatorów strategii, skoncentrowane głównie na uczestniczeniu w systemie świadczeń i usług publicznych (kształcenie, ochrony zdrowia).

Zasada orientacji na mieszkańców

Władze miasta i gminy Drohiczyn, programując zadania, mają świadomość, że głównym podmiotem ich projektów są ludzie – społeczność lokalna, mająca swoje potrzeby, ambicje i umiejętności. Działania muszą być tak zaplanowane, by pobudzić ich aktywność.

Zasada współodpowiedzialności

Za kształt i realizację powyższej strategii odpowiadają wszyscy, tj. władza miasta i gminy, podmioty współpracujące i adresaci programów.

Zasada partnerstwa publiczno – prywatnego

Zasada ta umożliwia łączenie wysiłków finansowych władz lokalnych z pomocą sektora prywatnego, co sprzyja płynności wprowadzanych działań, jak i tworzy dobre podłoże pod programowe konsorcja. Pozwala to na realizację ważnych przedsięwzięć społecznych oraz inwestycyjnych.

Zasada ciągłości działania

Gwarantuje to trwałość, jak i efektywność rozwiązań systemowych służących minimalizowaniu źródeł bezpieczeństwa socjalnego.

Zasada współpracy z organizacjami pozarządowymi

Rozwiązywanie problemów społecznych może być efektywniejsze, gdy wprowadzi się współpracę z sektorem non-profit. Dlatego też ważną kwestię stanowi tu powoływanie wspólnych zespołów, których zadaniem będzie opracowywanie programów mających na celu rozwiązanie danego problemu społecznego, znalezienie rozwiązania. Innym rodzajem współpracy może być bieżący wzajemny kontakt polegający na informowaniu się o zaistniałym stanie rzeczy, o planowanych działaniach, a w konsekwencji, wspólna ich realizacja. Organizacje pozarządowe stają się bardzo istotną strukturą w działaniach podejmowanych przez instytucje samorządowe. Dlatego też tak bardzo ważne jest wypracowanie ścieżki partnerskiej współpracy pomiędzy organizacjami a gminą, co sprzyjać będzie bardziej efektywnym rozwiązaniom i nowatorskim podejściom.